Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

Туркистон

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

1996 йил 14 февраль. Чоршанба. № 7 (14305) ترکستان TURKİSTAN

Сотувда эркин нархда

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

АДАБИЁТ, САНЪАТ ВА МЕЪМОРЧИЛИК СОҲАСИДА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МУКОФОТЛАРИ БЕРИШ ТАРТИБИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбек адабиёти, санъати ва меъморчилиги ривожидаги улкан ютуқларни рағбатлантириш тартибини такомиллаштириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасида Алишер Навоий номидаги давлат мукофотларини 1996 йилдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони билан ҳар уч йилда бир марта Мустақиллик байрами арафасида бериш тартиби жорий қилинсин.

Алишер Навоий номидаги учта давлат мукофотларининг ҳар бири 200 та энг кам ойлик иш ҳақи миқдорида белгилансин.

2. Адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасида Абдулла Қодирий номидаги давлат мукофотларини 1997 йилдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони билан ҳар уч йилда бир марта Наврўз байрами арафасида бериш тартиби жорий қилинсин.

Абдулла Қодирий номидаги учта давлат мукофотларининг ҳар бири 80 та энг кам ойлик иш ҳақи миқдорида белгилансин.

3. Қуйидагилар белгилансин:

а) Алишер Навоий ва Абдулла Қодирий номидаги давлат мукофотларини бериш тўғрисидаги Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони оммавий ахборот воситаларида эълон қилинади;

б) Давлат мукофотлари қўмитасининг мақоми, таркиби, ваколат муддати ва вазифалари Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланган Низом билан белгиланади.

4. Янги таҳрирда илова қилинаётган:

Ўзбекистон Республикасининг адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасида Алишер Навоий номидаги давлат мукофоти тўғрисидаги Низом;

Ўзбекистон Республикасининг адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасида Абдулла Қодирий номидаги давлат мукофоти тўғрисидаги Низом;

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги адабиёт, санъат ва меъморчилик соҳасида Ўзбекистон Республикаси давлат мукофотлари қўмитаси тўғрисидаги низом;

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги адабиёт, санъат ва меъморчилик бўйича давлат мукофотлари қўмитасининг таркиби тасдиқлансин.

5. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги қўмита ишчи гуруҳининг фаолияти учун ҳар йили республика бюджетидан тегишли маблағ ажратсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1991 йил 6 февралдаги 33-сон ва 1993 йил 10 майдаги 215-сон қарорлари ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

7. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Вазирлар Маҳкамасининг ижтимоий масалалар ва маданият бўлимига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 13 февраль.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ «ФАН ВА ТЕХНИКА СОҲАСИДА БЕРУНИЙ (АБУ РАЙҲОН БЕРУНИЙ) НОМИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ДАВЛАТ МУКОФОТИ ТЎҒРИСИДА» 1991 ЙИЛ 5 МАРТДАГИ 57-СОН ҚАРОРИГА ЎЗГАРТИРИШЛАР КИРИТИШ ҲАҚИДА

Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Вазирлар Маҳкамасининг 1991 йил 5 мартдаги 57-сон қарорига қуйидаги ўзгартиришлар киритилсин:

1-банддаги «саккиз минг сўм» сўзлари «энг кам ойлик иш ҳақининг 120 баравари миқдорида» сўзлари билан алмаштирилсин;

«1991 йилдан бошлаб ҳар икки йилда» сўзлари «1996 йилдан бошлаб ҳар уч йилда» сўзлари билан алмаштирилсин;

2-банд қуйидаги таҳрирда баён этилсин: «Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги фан ва техника соҳасида Беруний (Абу Райҳон Беруний) номидаги Ўзбекистон Республикаси давлат мукофотлари қўмитасига мукофотга тақдим этилган ишларни тавсия этиш, муҳокама қилиш ва экспертизадан ўтказишни ташкил этиш, шунингдек, уларга мукофот беришга оид қарорлар тайёрлаш вазифаси юклансин»;

3-банд ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

2. Қуйидагилар:

Фан ва техника соҳасида Беруний (Абу Райҳон Беруний) номидаги Ўзбекистон Республикаси давлат мукофоти тўғрисидаги Низом; Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги фан ва техника соҳасида Беруний (Абу Райҳон Беруний) номидаги Ўзбекистон Республикаси давлат мукофотлари қўмитаси тўғрисидаги Низом;

қўмитанинг янги таркиби тасдиқлансин.

3. Ўзбекистон Республикаси Фан ва техника давлат қўмитаси илмий тадқиқотлар учун ажратилган маблағлар доирасида фан ва техника соҳасида Беруний номидаги Ўзбекистон Республикаси давлат мукофотига тақдим этилган ишларни экспертизадан ўтказиш ҳамда гонорарлар тўлаш билан боғлиқ ҳаражатлар учун маблағларни назарда тутсин.

4. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг 1967 йил 6 сентябрдаги 469-сон, 1967 йил 21 октябрдаги 523-сон, 1981 йил 16 февралдаги 161-сон, 1989 йил 7 мартдаги 111-сон қарорлари ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

5. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Вазирлар Маҳкамасининг таълим ва фан бўлимига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг раиси И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1996 йил 13 февраль

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

АҲОЛИНИНГ ОМОНАТЛАРДАГИ ВА ДАВЛАТ СУҒУРТАСИ БЎЙИЧА ПУЛ МАБЛАҒЛАРИНИ ИНДЕКСАЦИЯ ҚИЛИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Аҳолининг омонатлардаги ва давлат суғуртаси бўйича пул маблағларини индексация қилиш тўғрисида» 1995 йил 20 декабрдаги Фармонини бажариш юзасидан Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. 1992-1995 йилларда нархлар индексининг ўсганлигини ҳисобга олиб, шунингдек, аҳолининг омонатлардаги ва давлат суғуртаси бўйича пул маблағларининг харид қобилиятини сақлаб қолиш мақсадида улар кўрсатиб ўтилган пул маблағларини индексация қилиш миқдори 4000 баравар этиб белгилансин.

2. Ўзбекистон Республикаси Халқ банки ва тижорат банклари:

Ўзбекистон Республикаси фуқаролари ва республика ҳудудида доимий яшовчи фуқаролиги бўлмаган шахслар мурожаат қилишганда уларга 1996 йил 15 февралдан 30 июнгача Ўзбекистон Республикаси банк муассасаларидаги 1992 йил 1 январдаги ҳолатига кўра ва 1996 йил 1 январда амалда бўлган омонатлар бўйича «индексация» махсус счётлари очсинлар ва индексация қилинган суммага омонат дафтарчалари берсинлар;

1996 йил 1 июлдан бошлаб махсус очилган «индексация» счётларидан тегишли белгиланган индексация суммалари босқичма-босқич тўланишини таъминласинлар;

Ҳар йили «индексация» счётлари бўйича «йўқлаб олинадиган» омонатларга белгиланган амалдаги фоиз ставкаларидан келиб чиқиб ўтган давр учун 1 январдаги ҳолатига кўра фоизлар қўшиб борсинлар. Инфляция даражасини ҳисобга олган ҳолда ҳар йили фоиз ставкалари миқдорларини қайта кўриб чиқсинлар.

3. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги Давлат суғурта бош бошқармаси 1996 йил 15 февралдан 31 марттача 1992 йил 1 январдаги ҳолатига кўра ва 1996 йил 1 январгача амалда бўлган (ҳаётни, болаларни суғурта қилиш ва никоҳ кунида бериладиган барча шартномалар бўйича) узоқ муддатли суғурта шартномалари бўйича суғурта бадалларини индексация қилсин ва суғурталовчиларга тегишли билдиришномалар берсин, индексация қилинган пуллар Халқ банки муассасалари орқали аҳоли омонатлари бўйича белгиланган тартибдаги сингари тартибда тўланишини назарда тутсин.

4. Аҳолининг омонатлардаги ва давлат суғуртаси бўйича пул маблағларини индексация қилиш бўйича республика, вилоят, шаҳар ва туман комиссиялари тузилсин.

Аҳолининг омонатлардаги ва давлат суғуртаси бўйича пул маблағларини индексация қилиш бўйича республика комиссияси тўғрисидаги Низом, шунингдек, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, Тошкент шаҳар, туман ва шаҳар ҳокимликлари ҳузуридаги комиссиялар тўғрисидаги Низом тасдиқлансин.

5. Қуйидагилар:

Аҳолининг банк муассасаларида омонатда турган пул маблағларини индексация қилиш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги Низом;

давлат суғуртаси муассасаларидаги узоқ муддатли суғурта бадалларини индексация қилиш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги Низом тасдиқлансин.

6. Белгилаб қўйилсинки, фуқароларнинг омонатлари тўғри ва асосли индексация қилиниши ва бунда тартиб бузишларга йўл қўйилмаслиги учун аҳолининг омонатлардаги ва давлат суғуртаси бўйича пул маблағларини индексация қилиш бўйича Қорақалпоғистон республика, вилоят, шаҳар ва туман комиссияларининг раҳбарлари шахсан жавоб берадилар.

7. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги:

«Қоплаш фонди» республика жамғармасига жамланадиган маблағларнинг 50 фоизи миқдоридаги улуш давлат бюджети маблағлари ҳисобидан қўшилишини таъминласин;

ҳар йили давлат бюджетини шакллантиришда «Қоплаш фонди» учун зарур маблағларни назарда тутсин.

8. Марказий банкка, тижорат банкларига ва бюджетдан ташқари фондларга «Қоплаш фонди» республика жамғармасига жамланадиган маблағларнинг 50 фоизи миқдорида улушлар қўшиш тавсия этилсин.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги қарорнинг мазкур банди бажарилиши мунтазам назорат қилинишини таъминласин.

9. Ўзбекистон Республикаси Халқ банки:

«Қоплаш фонди» республика жамғармасига корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва жисмоний шахсларнинг ихтиёрий бадалларини жалб қилсин;

йилнинг ҳар чорагида Молия вазирлигига кўрсатиб ўтилган жамғармага маблағлар тушиши ва улардан фойдаланиш ҳақида ҳисобот тақдим этсин.

10. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Халқ банки, Марказий банки, Тижорат банклари, Молия вазирлиги ҳузуридаги Давлат суғурта бош бошқармаси, «Ўзтелерадио», Давлат матбуот қўмитаси, Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги аҳоли ўртасида омонатлар ва суғурта бадалларини индексация қилиш тартиби ва уни ўтказиш шартлари тўғрисида кенг тушунтириш ишлари олиб борилишини таъминласинлар.

11. Республика комиссияси, ҳудудий комиссиялар, Халқ банки (Н. Муҳитдинов), Давлат суғурта бош бошқармаси (С. Вальдман), тижорат банклари раҳбарлари индексация пуллари ва улар бўйича фоизлар тўғри, ўз вақтида ҳамда тўлиқ ҳисобланиши ва берилишини таъминласинлар.

12. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Б. Ҳамидов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри
1996 йил 12 февраль

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ III ПЛЕНУМИ ТЎҒРИСИДА

АХБОРОТ

Тошкентда Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг III пленуми бўлди.

Пленум кун тартибида Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг 1995 йил фаолияти юзасидан ҳисоботи ва истиқболдаги вазифалари, Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг 1996 йилга мўлжалланган бюджетининг асосий кўрсаткичлари, Ёшлар Иттифоқининг янги нусхадаги аъзолик билетини чоп эттириш ва ҳужжатларининг ёзилиши каби масалалар кўриб чиқилди.

Биринчи масала юзасидан Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси биринчи котиби Алишер Тешабоев маъруза қилди.

Пленумда Чуст шаҳридаги тикувчилик фабрикаси директорининг ёшлар ишлари бўйича муовини Н. Назаров, Ёшлар Иттифоқи Сурхондарё вилоят қўмитаси биринчи котиби К. Норқобилов, «Ватанпарвар» ташкилоти марказий кенгаши раиси муовини Р. Солиҳов, «Тошкентуйжойинвест» корпорацияси бошқармаси бошлиғи М. Ғаниев, «ЭКОСАН» халқаро саломатлик жамғармаси президенти Ю. Шодиметов, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Бухоро шаҳар қўмитаси котиби Э. Давронов, Қорақалпоғистон Республикаси «Қорақалпоғистон жаслары» газетасининг бош муҳаррири Ш. Пахриддинова, Тошкент давлат маданият институти профессори М. Муродов, республика «Ёдгорлик» жамияти раиси Н. Муҳитдинов сўзга чиқди.

Марказий Қўмитанинг 1996 йилга мўлжалланган бюджетининг асосий кўрсаткичлари тасдиқланди. Марказқўм биринчи котиби А. Тешабоев бир гуруҳ ташкилот фаоллари ва фахрийларга Ёшлар Иттифоқининг янги нусхадаги аъзолик билетини топширди.

Пленумда ташкилий масала кўрилди. Бошқа ишга ўтганликлари сабабли Марказий Қўмита аъзолигидан чиқарилганлар ўрнига янги аъзолар сайланди. Марказқўм бюроси таркибига ҳам ўзгартиришлар киритилди. Сурхондарё вилояти қўмитаси биринчи котиби К. Норқобилов, Гулистон Давлат Университети талабаси Б.Шодиева, «Туркистон» газетаси бош муҳаррири А.Ниёзов, Марказий Қўмита бюроси аъзолари этиб сайланди.

Анжуманда кўрилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

ИНТЕГРАЦИЯ ЙЎЛИДА

12 февраль куни Тошкентда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Қозоғистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари Н. Исингарин, Қирғизистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари А. Моисеев бошчилигидаги Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қирғизистон Республикалари эксперт гуруҳларининг учрашуви бўлди.

Экспертлар мазкур давлатларнинг вазирликлари ва идоралари томонидан ёқилғи-энергитикаси ва сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш, Марказий Осиё минтақасида газ қувурларини қуриш ва улардан фойдаланиш, йўловчи ва юк ташишда самарадорликка эришиш учун транспорт ва коммуникация соҳасида ўзаро келишилган сиёсат ҳақидаги ва бошқа бир қанча долзарб масалалар бўйича ишлаб чиқилган ҳужжатларни муҳокама қилишди.

Иштирокчи давлатлар Бош вазирлари кенгашининг яқинда бўладиган мажлисида бу ҳужжатларнинг муҳокама этилиб, қабул қилиниши давлатларимиз ўртасидаги интеграциянинг янада чуқурлашуви учун муҳим аҳамиятга эга бўлади.

(ЎзА).

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси III Пленумининг

ҚАРОРИ

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг 1995 йил фаолияти ва истиқболдаги вазифалари тўғрисида

Бугунги даврда мамлакатимиз истиқлолини мустаҳкамлашга, юртимизда ҳуқуқий-демократик жамият қуришга хизмат қиладиган катта ижобий ишлар изчил давом эттирилмоқда. Энди ҳар бир фуқаро, шу жумладан ҳар бир йигит-қиз мустақиллик ғояси нечоғли муқаддас эканлигини теранроқ англаб, уни кўз қорачиғидек асраш, юртимиз равнақига ўзининг салмоқли ҳиссасини қўшиш учун бор куч-ғайратларини аямаяпти.

Айни чоғда ҳар бир бошланғич ташкилотдан ана шу мақсадлар йўлида ёшларни бирлаштириш, уларнинг манфаат ва қизиқишларини ҳимоя қилиш талаб этилади. Ана шу вазифаларни рўёбга чиқаришда Ёшлар Иттифоқи ташкилотлари ролини кучайтириш, ёшлар ўртасида тадбиркорликни ривожлантириш, уларга тегишли қарорларни бажаришда бошқа манфаатдор ташкилотлар, корхоналар билан ҳамкорликни йўлга қўйиш ҳамда ташкилотнинг ички иттифоқ интизомини янада кучайтириш мақсадида Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси III Пленуми қарор қилади:

1. «Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг 1995 йил фаолияти юзасидан ҳисоботи ва истиқболдаги вазифалари тўғрисида»ги маърузаси маълумот учун қабул қилинсин.

2. Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Қорақалпоғистон Республика, Тошкент шаҳар ва вилоят қўмиталари туман ва шаҳар ташкилотлари бўлиб ўтадиган ҳисобот-сайлов конференцияларида ҳисобот маърузасида баён этилган асосий йўналишлар ва истиқбол учун мўлжалланган вазифа ҳамда таклифларни амалга ошириш бўйича аниқ чора-тадбирларни ишлаб чиқсинлар ва унинг тадбиқ этилишини таъминласинлар.

Конференцияларда ташкилотимиз ички иттифоқ фаолиятини янада кучайтириш, ташкилий жиҳатдан мустаҳкамлаш, Уставимиз ва Марказқўм йўриқномаларида белгиланган ягона тизимга келтириш ёшларни ижтимоий-иқтисодий муҳофаза қилиш, маънавий камол топтириш, уларда тадбиркорлик ва ишбилармонлик қобилиятларини шакллантириш каби масалаларга тааллуқли вазифалар белгиланишига эришилсин.

Конференциялар ташкилотлар, корхоналар, жамоат ташкилотлари, сиёсий партиялар, маҳаллий ҳокимият вакиллари иштирокида юқори савияда ўтказилсин.

3. Айни кунда муҳим муаммоларидан бири бўлиб турган ёшларни иш ўринлари билан таъминлаш мақсадида барча туман, шаҳар ва вилоят қўмиталари ўз ҳудудларидаги меҳнат биржалари билан ҳамкорлик битимларини тузиб, бу ишда фаол иштирок этсинлар.

Марказқўм ижтимоий-иқтисодий муаммолари бўлими бир ой муддат ичида бу борада Меҳнат вазирлиги билан ҳамкорликда тузиладиган «Ёшлар ва бандлик» шартномаси ҳамда дастурини тайёрласин.

4. Иттифоқимизнинг барча даражадаги ташкилотларида Амир Темур таваллудининг 660 йиллик юбилейига бағишлаб илмий конференциялар, анжуманлар, ёшлар сайллари, кечалар, ҳарбий-спорт ўйинлари ўтказилсин. Асосий эътибор ёшларда Буюк бобоколонларимизнинг бой меросига, ўтмиш маданиятимизга, абадий қадриятларимиз ва Она-Ватанга меҳр-муҳаббат руҳида тарбиялашга қаратилсин.

5. Ёшлар Институти раҳбарияти кадрларни ўқитиш, қайта тайёрлаш ишини янада такомиллаштирган ҳолда, уни келажакда ёшлар муаммоларини тадқиқ этадиган ва шу орқали уларнинг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий масалаларини ечишга йўналтирилган лойиҳа ва дастурлар ишлаб чиқадиган илмий марказга айлантириш чора-тадбирларини ишлаб чиқсин ва амалга оширсин. Бу ишга ёшлар муаммолари бўйича шуғулланувчи йирик олимлар, мутахассислар, янги изланишлар олиб бораётган ёшларни мунтазам жалб этиш мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблансин.

6.Ёшларни Ватанга садоқатли, элга ҳурмат руҳида тарбиялашда маҳалла қўмиталари билан ҳамкорлик қилишни муҳим ҳаётий зарурат деб ҳисоблаган ҳолда асосий эътибор туман, шаҳар қўмиталарининг ҳар битта маҳалла билан яқин мустаҳкам алоқа ўрнатиши таъкидлансин. Шу ўринда истиқомат жойларида ижтимоий аҳамиятга молик манфаатлар бўйича ҳудудий бошланғич ёшлар ташкилотларини тузиш мақсадга мувофиқ деб топилсин.

Уларнинг фаолияти доирасида турли йўналишдаги жамоат ташкилотлари, жамғармалар, сиёсий партиялар, хотин-қизлар қўмиталари, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари билан алоқаларни йўлга қўйиш тадбиқ этилсин.

7. Молиявий, иқтисодий аҳволни яхшилаш мақсадида ҳар бир туман, шаҳар, вилоят қўмиталари қошида ишлаб чиқа-

(Давоми 2-бетда).

ЁШЛАР — ИСЛОҲОТ ҚАНОТИ

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси биринчи котиби Алишер Тешабоевнинг Марказқўм III Пленумидаги

МАЪРУЗАСИ

Азиз дўстлар!

Бугунги кунда мамлакатимизда мустақиллик асосларини янада мустаҳкамлашга хизмат қиладиган катта ижобий ишлар изчил давом эттирилмоқда. Энди ҳар бир фуқаро, жумладан ҳар бир йигит-қиз юртмиз истиқлоли нечоғли муқаддас нарса эканлигини теранроқ англаб, уни кўз қорачиғидек асраш, юртимиз равнақига баракали ҳисса қўшиш учун бор куч-ғайратларини аямаяптилар. Ватан чиройини очиш, унинг ободлиги ва фаровонлигини таъминлаш ҳар бир шахснинг улуғ эътиқодига айланди.

Давлатимиз тараққиётига назар ташлар эканмиз, шубҳасизки, қисқа фурсат ичида рўй берган ўзгаришларнинг яққол гувоҳи бўламиз. Мамлакатимиз қонун чиқарувчи олий органи бўлган Олий Мажлиснинг IY сессиясида Президентимиз сўзлаган нутқида жамият сиёсий тизимининг қатор жамоатчилик бўғинлари, жумладан бизнинг ташкилотимиз хусусида ҳам қуйидаги фикрлар айтиб ўтилди:

«Айни чоғда миллий ва бошқа жамоатчилик ҳаракатлари, шунингдек, ёшлар, диний, маданий ҳаракатлар ўзларининг иккинчи ёшариш фаслини бошидан кечирмоқдалар».

Мустақилликнинг дастлабки йилидаги кераксиз шовқин-суронлардан, ортиқча ур-сурлардан реал ҳақиқат сари ўтиш, иқтисодий ва сиёсий аҳволни ҳушёр кўз билан баҳолаш уларни дўқ-пўписалардан, шуҳратпарастлик васвасалари, тор сиёсий манфаатлардан воз кечишга мажбур этмоқда».

Хўш, бу фикрлардан ташкилотимиз учун қандай хулосалар келиб чиқади? Бунинг учун ўтган йили бажарилган ишларга назар ташлаб, ҳозирги давр муаммоларини таҳлил этган ҳолда, истиқбол режалари ва мақсадларни рўёбга чиқариш йўлларини белгилаб олсак маъқул бўлур эди.

Ўтган 1995 йил ўзимизнинг мавжуд реал имконият ва тажрибаларимизни амалда тадбиқ этиш йили бўлди. Ҳар қанча табиий қийинчиликларга қарамасдан ёшлар тарбияси, қизиқиш ва манфаатларига хизмат қиладиган режа-мақсадларнинг талайгина қисми амалга оширилди.

1995 йилда бутун инсоният фашизм устидан қозонилган ғалабанинг 50 йиллигини кенг нишонлади. Ана шундай катта, муҳим сиёсий тадбирда ташкилотимиз ҳам фаол иштирок этди. Туман, шаҳар, вилоят қўмиталари ташаббуслари билан жойларда уруш фахрийлари иштирокида учрашувлар, анжуманлар, кечалар, ўтказилди. Бундай хайрли ишлар «Шунқорлар» деб ном олган республика ҳарбий спорт мусобақасига уланиб кетди. Ушбу ўйинлар ёшларни ҳарбий хизматга тайёрлаш, жисмонан чиниқтириш ва соғлом ўсишини таъминлашнинг чинакам бир намунаси бўлди.

Ташкилотимиз талаба-ёшлар ҳаётига ҳам чуқур кириб бормоқда. Бултур май ойида Самарқанд шаҳрида бўлиб ўтган «Талабалар баҳори» 11 республика фестивали фикримизнинг ёрқин исботидир. Унда юртимизнинг турли вилоятларида таълим олаётган 300 дан ошиқ илму толиблар иштирок этиб, ўзларини қизиқтирган муаммолар ҳақида фикр ва тажриба алмашдилар, дўстлар орттиришди. Фестивал доирасида бўлиб ўтган илмий конференциялар, спорт мусобақалари, қайта тикланган «Қувноқлар ва зукколар» танловининг финал учрашуви унга янада завқ-шавқ бахш этди. Анжуманга Қозоғистон, Тожикистон, Қирғизистон, туркманистонлик тенгдошларимизнинг қатнашганлиги Марказий Осиё ёшлари ҳам Президентимиз ўртага ташлаган «Туркистон-умумий уйимиз» деган даъватини фаол қуллаб-қувватлаётганлигини кўрсатди.

Бир сўз билан айтганда фестивал унинг шиорида яққол аксэттанидек, «Илм, тараққиёт, келажак» сари ёшларни бирлаштириш учун хизмат қилди, уларнинг ҳаётида унутилмас воқеа бўлди.

Ёшларнинг касбий маҳоратини ошириш ҳам доимо диққат-эътиборимизда бўлмоқда. Шу маънода, кичик тиббий ходимлар малакасини оширишнинг ўзига хос кўригига айланган «Ҳамшира» танловини ўтказиш анъана тусини олди. Июл ойида Андижонда бўлиб ўтган навбатдаги кўрик-танлов бу тадбирга ёшлар ўртасида қизиқиш ниҳоят даражада ортаётганлигини яна бир бор кўрсатди.

Бугунги кунда вояга етмаганлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олиш, унга қарши курашиш долзарб муаммолардан бири бўлиб қолмоқда. Ички ишлар вазирлиги билан ҳамкорликда вилоятларда ўтказган семинар-кенгашларимиз худди шу мавзуга бағишланди.

Маълумки, республика Президенти фармонига кўра 1996 йил Амир Темур йили деб эълон қилинди. Шу ўринда Марказий Қўмита қошида ташкил этилган «Амир Темур ўтган йўллар бўйлаб» илмий экспедицияси фаолиятига тўхталиб ўтмоқчиман. Экспедиция ўтган давр мобайнида тўрт йўналиш, жумладан, Марказий Осиё давлатлари бўйича ҳам ўзининг илмий сафарларини уюштирди. Ушбу сафарларда тарихимизга, илм-фанга маълум бўлмаган бир қанча ноёб манбалар топилди. Шулардан, Қашқадарёдан Темур бобомиз полвон тошининг Наманганда 1329 йилда ёзилган муқаддас «Қуръону-Карим»нинг топилиши, Туркистонда Аҳмад Яссавий мақбарасидаги дошқозонни қурган устанинг шажаралари аниқланиши буларнинг яққол мисолидир. Ёшлар Иттифоқи Марказқўми «Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига тайёргарлик кўриш ва унда Ёшлар Иттифоқи ташкилотларининг иштирок этишини таъминлашга доир» қарор қабул қилди.

Шунга кўра биз экспедиция билан ҳамкорликда «Турон фарзандлари» халқаро фестивалини ўтказишни режалаштирмоқдамиз.

«Камалак» нашриёти Амир Темур ҳаёти ҳақидаги Шомийнинг «Зафарнома» асарини чоп этишни кўзламоқда. Ушбу китоб ҳам миллий қадриятларга, меросимизга янгича кўз билан қарашга кўмак бериши шубҳасиздир.

Ҳурматли пленум қатнашчилари!

Маълумки, қаердаки интизом, амалдаги қоида ва тартибларга риоя қилиш яхши йўлга қўйилар экан, ўша жойда муваффақиятлар ҳам кўпроқ бўлади. Ўз-ўзидан гап келиб ички иттифоқ масалаларига тақалмоқда. Жумладан, Иттифоқимиз тузилмасининг барча даражадаги яхлитлиги унинг самарали ишлашида муҳим аҳамият касб этади. Айтиш мумкинки, сўнгги йилларда биз бунга эришдик. Ортиқча расмиятчиликлардан, эскириб қолган услублардан батамом қутилган ҳолда айни давр руҳига мос тамойилларни вужудга келтирдик.

Бироқ, бу билан ички иттифоқ ишлари рисоладагидек экан, деган хулоса чиқмайди. Ҳаммамизни ўйлантирадиган камчиликларимиз ҳам талайгина.

Баъзи туман ва шаҳарларда ҳанузгача ташкилотнинг ягона тизимига риоя қилмаслик ҳоллари учраб турибди. Жумладан, Қўқон, ва Андижонда ҳамон Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи шаҳар кенгашлари фаолият кўрсатиб, қўми-

(Давоми 2-бетда).

Маъруза қисқартирилган ҳолда баён қилинмоқда.

Менга сўз беришса...

ҚАЛБИНГГА ҚУЛОҚ СОЛ

Баъзи кишилар мажлисларни хуш кўрмайди. Чунки айрим йиғинларда соатлаб ўқиладиган маърузалар, узундан-узоқ нутқлар зериктириб қўяди. Аммо ёшлар йиғилган анжуманларга чақиришса, бундай кайфиятдан холисиз. Ёшлар анжуманлари ҳамиша ўзига хос жўшқин руҳда ўтиб, баҳс-тортишувлар, қизғин мунозараю музокаралар ажиб бир манзара касб этади.

Ёшлар Иттифоқи Марказқўми навбатдаги анжуманига уч юздан ортиқ одам тўпланган. Кун тартибида қандай муҳим масала кўрилади? Олдиндан шундай савол берсангиз, ҳеч бир башоратсиз жавоб айтиш мумкин. Шу пайтгача ва бундан кейин ҳам, ҳар қандай даврда ёшлар олдида ҳамиша муҳим бўлган масала: ҳаётда тобланиш, яшашни ўрганиш. Албатта кўпчилик йиғилган катта анжуманда ҳаммага ҳам минбарга чиқиб сўзлаш учун навбат етмайди. Турли вилоят, туман, қишлоқлардан келган ёшлар вакиллари қалбида эса бир дунё қувонч, муаммо таклиф истаклар бор. Ана шундай мулоҳазалар билан биз пленум қатнашчиларининг айримларига «Сизга сўз беришса нималарни гапирган бўлардингиз», дея мурожаат этдик.

Маъруфжон ҒОЗИЕВ, Ёшлар Иттифоқи Шаҳрихон туман қўмитаси биринчи котиби:

— Бозор иқтисодиёти шароитида бугунги ёшлар учун энг муҳим вазифа тадбиркорликни ўрганиш. Тадбиркорлик деганда фақат бирни олиб ўнига пуллашни тушунмасликлари керак. Ҳар бир киши ўз оиласида, маҳаллада, иш жойида тадбиркор бўлолмаса, замон билан тенг қадам ташлолмайди. Шу жумладан, ёшлар ташкилоти ўз нуфузини сақлаб қолиши учун ёшлар қалбига, ҳаётига янада яқинроқ кириб бориши керак.

Шаҳрихонда азалдан халқ ҳунармандчилиги ривожланган. Ота-боболаримизнинг эски удумодатлари, санъати, ҳунарларини ёшларга мерос қилиб қолдириш ҳам қарз, ҳам фарз. Ёшлар Иттифоқи туман қўмитаси қошида кичик корхоналар ташкил қилинди. Бу корхоналарда халқ ҳунармандчилик асбобларини ясашга ихтисослашган. Ана шундай корхоналар фаолияти эски қадриятларимизни сақлаб қолиш билан бирга, ёшларни иш билан таъминлайди. Ижтимоий ҳимоялашга мадад бўлади.

Шоназар КЕНЖАЕВ, Ёшлар Иттифоқи Элликқалъа тумани қўмитаси биринчи котиби:

— Кейинги пайтда ёшлар ўртасида содир этилаётган жиноятчиликка бекорчилик ҳам сабаб бўлиб қолмоқда. Шу мулоҳазаларни ўйлаб кўриб, Ёшлар Иттифоқининг жойлардаги ташкилотлари қандай бўлмасин йигит-қизларнинг бўш вақтларини тўғри ташкил қилиш учун анчагина ишларни қилишлари керак.

Биз ўтиш даври фарзандларимиз. Давлатимизга, халқимизга, оғир кунлардан чиқиб кетиш учун қўлимиздан келганча кўмакдош бўлайлик.

Ташкилотимиз ёшларнинг бўш вақтларини тўғри ташкил қилиш юзасидан бир қатор саъй ҳаракатлар қилмоқда. Қўмита ташаббуси билан туманда ўсмирлар цирки, клуб, овоз ёзиш студиялари, маданий марказлар қошида турли тўгараклар ишлаб турибди. Жамоа хўжаликларида Ёшлар Иттифоқи қўмитаси котиблари раис ўринбосарлари вазифасини ҳам бажаришади. Тадбиркорлик борасида ҳам талай ишларни амалга оширганмиз. Тижорат ишларини яхши йўлга қўйганимиз туфайли 50 минг сўмдан ортиқ пул топдик. Бу пулларга биз турли хил қизиқарли тадбирлар ўтказамиз.

Гулчеҳра ЖЎРАЕВА, Бухоро Давлат дорилфунуни 3-курс талабаси.

— Ўзбекистон ёшларига шундай даъват билан чиққан бўлардим: Ёшлар+Янгилик. Азиз тенгдошлар, биз ўзимизни кўрсатадиган, ёниб яшайдиган замон келди. Жим ўтириш, ёшликка хос эмас.

— **Гулчеҳра, анжуманда нимадан ҳаяжонландингиз?**

— Катталарнинг бизга бўлган ишончидан. Кўрдингизми, ҳамма бизга суянаяпти, «ЭКОСАН», «Ватанпарвар» каби нуфузли ташкилотлар бизни ҳамкорликка чақиришяпти.

Эркин БАРАТОВ, Ёшлар Иттифоқи Бўстонлиқ тумани қўмитаси биринчи котиби:

— **Сиз қандай хулосага келдингиз?**

— Пленум менга битта маслаҳат берди: «Эркин, кўзингни оч, қадамингни мустаҳкам бос.

(Давоми 2-бетда).

ЁШЛАР — ИСЛОҲОТ ҚАНОТИ

(Боши 1-бетда).

таларда бюро қарорлари ўрнига биринчи котиб фармойиш ва буйруқлари қабул қилинаётир. Нима қурултой ҳужжатлари ёки Марказий Қўмита томонидан чиқарилган йўриқномалар ушбу жойларга етиб бормаганми? Буни нима деб тушуниш мумкин? Юқори орган қарорига ҳурмат, унга риоя қилиш шуми?

Биз ушбу камчиликлар ҳақида сўз юритар эканмиз, бир нарсани унутмаслигимиз зарур. Ички иттифоқ ишларини намунали йўлга қўйибгина, ҳар бир ташкилот ўз фаолиятини яхшилаши мумкин.

Номлари тилга олинган қўмиталар танқиддан тўғри хулоса чиқарадилар, деган умиддаман.

Маълумки Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси Бюросининг 1995 йил 7 декабрдаги мажлиси бу йил Иттифоқимиз қуйи ташкилотларида Уставимизга мувофиқ ҳисобот-сайловлар ўтказиш ҳақида қарор қабул қилди.

Конференциялар ишида ташкилот ва корхона раҳбарлари, жамоатчилик ташкилотлари, сиёсий партиялар ҳамда ҳокимиятлар вакилларининг қатнашишига эришиш эса унинг ишчанлигини, мавжуд муаммо ва талабларни ечишда зарур бўлган тадбирларни пишиқ-пухта белгилашга ёрдам беради.

Икки оғиз болалар ва ўсмирлар уюшмаси ҳақида.

Кўпгина вилоят, туман қўмиталарида бу борада ҳам талайгина нуқсонлар мавжуд. Хоразм вилояти, Тошкент шаҳри туманларида болалар ва ўсмирлар уюшмаси кадрлар билан тўла таъминланмаган. Жумладан, Хоразм вилоят қўмитасидаги аҳвол бизни қониқтирмайди. Ана шундай аҳвол Тошкент шаҳри Мирзо Улуғбек туманида ҳам юзага келган. Мирзо Улуғбекликлар бу борада ўзларининг қўшнилари Ёшлар Иттифоқи Яккасарой туман қўмитасидан кўп нарса ўргансалар бўлади.

Ушбу масалада Республика болалар ва ўсмирлар уюшмаси ҳам аниқ фикрга келиши зарур.

Ҳар томонлама етук, тажрибали, дунёқараш ва фикрлаш доираси кенг ёшларни жам этган ташкилоттина ўз олдига қўйган мақсадлар сари илдам қадам ташлай олиши мумкин.

Шуни унутмаслик керакки, болалар ва ўсмирлар уюшмасида фаолият кўрсатаётган ёшларга ўта масъулиятли вазифа топширилган. Зеро, болалар тарбияси, уларнинг маънавий камолоти ва келажакнинг етук фуқароларини тарбиялаш масаласини уларга юкланган. Шунинг учун, мактаб ҳаёти, мактаб ўқувчилари турмуши, билим олиши масаласи ҳамиша уюшма ходимларини, етакчиларини ўйлантириши лозим.

Ҳурматли пленум қатнашчилари!

Энди вилоят, туман қўмиталарининг молиявий аҳволи тўғрисидаги фикрларга қисқача тўхталиб ўтаман. Ҳозирги кунда кўплаб туман қўмиталари молиявий-иқтисодий қийинчиликларга дуч келмоқдалар.

Бироқ, бозор иқтисодиёти ҳар бир шахсдан тадбиркорликни, ишбилармонликни талаб этиши ҳеч кимга сир эмас. Истиқбол ишнинг кўзини биладиган, ўз фикрлаши ва меҳнати билан ўзи учун ҳам, атрофдагилар учун ҳам фойда келтира оладиган ёшларнинг қўлидадир.

Бу билан бозорнинг кетидан қувиш ёки олди-сотди билангина кун кўриш керак, демоқчи эмасман. Фақатгина, қўмиталар қошида кичик корхоналар, тадбиркорлик тизимлари фаолият кўрсатиши замон талаби эканлигини яна бир бор эслатиб ўтмоқчиман, холос. Ваҳоланки, бу соҳада бизда ибрат олса арзигулик ижобий тажрибалар етарли.

Наманган шаҳридаги «Намакон», Бухоро шаҳридаги «Келажак тонги» «Рохе Абрешем» кичик корхонлари шулар жумласидандир.

Биз қўмиталар қошида ишлаб чиқариш кичик корхонлари ва тижорат тизимларини ташкил этиш зарур эканлигини таъкидлар эканмиз, бу иш бизга уч томонлама фойда келтириши мумкинлигини алоҳида айтиб ўтишимиз лозим.

Биринчидан, туман қўмитасининг молиявий аҳволини яхшилашга;

Иккинчидан, аҳолига хизмат кўрсатиш ва ишлаб чиқаришни ривожлантиришда ёшлар ҳиссасини кўпроқ қўшишга;

Учинчидан эса, ёшларимизнинг иш билан таъминланишига эришишимиз мумкин.

Шундай экан, илғор тажрибаларни ўрганиб, тадбиқ этиш учун тилга тушган туманларга борайлик, кўрайлик, маслаҳат олайлик.

Диққат эътиборингизни яна бир масалага қаратмоқчиман.

Ташкилотимизнинг маҳаллий ҳокимият ва давлат ташкилотлари билан яқин алоқаси ҳам муҳим аҳамиятга эга. Қайси жойда маҳаллий Ҳокимият билан муносабат, тўғрироғи уларга ёшлар муаммоларини ечишда яқиндан ёрдам кўрсатилаётган экан, ўша жойда иш анча яхши йўлга қўйилган.

Жумладан, Бўз туман қўмитаси ҳокимият билан ҳамкорликда иш олиб бориб, уларнинг ишонч-эътиборини қозонган экан, бугунги кунда қўмита молиявий томондан қийинчиликларсиз фаолият кўрсатиб келмоқда.

Тошкент шаҳар Чилонзор туман ҳокимлиги эса ўз қарорига мувофиқ спорт майдончаси ва болалар бассейни қуриш учун туман қўмитасига ер ажратган.

Бу борада Наманган вилоятининг айрим туманлари, Қашқадарё вилоятининг Касби ва бошқа бир қанча туманлари мисол қилиб келтириш мумкин.

Ўз-ўзидан савол туғилади. Хўш нима учун ҳамма ерда аҳвол бир хил эмас? Нимага бир туманда ҳокимият ёрдам беради-ю, бир туманда ёрдам бермайди? Менимча айбни ўзимиздан излаш керак. Қачонгача кўмак бермаяпти, қарашмаяпти, деб нолиб юрамиз. Аслида ҳақ-ҳуқуқлари ўз-ўзимизга савол бериб кўрайлик: туманда ёки шаҳардамисиз бир йилда неча бор ҳокимга ёшлар масаласи бўйича таклиф билан чиқдингиз? Неча бор ташаббус кўрсатиб, ёшларни турли объектларга ишга сафарбар этдингиз? Умуман қўйингки қайсики ёшлар муаммоси бўлмасин уларни ечишда ҳокимиятга яқин ёрдамчи, кўмакчи бўла олдингизми? Менимча ҳеч қайси раҳбар ёшлар тўғрисида бирон таклиф билан келган одамни кўриб қолганда, балки ёрдам беради. Шу боис, баҳона қидиришни четга суриб қўйайлик, ҳаётга реал кўз билан қараб, фаолроқ бўлайлик.

Азиз дўстлар!

Давр воқеаларини кўздан кечирар эканмиз, гўёки кўпгина жараёнларга етарлича муносабат билдира олмаётгандекмиз. Бу биринчи навбатда ёшларни иш ўринлари билан таъминлаш масаласидир. Назаримда кўпчилигимиз айбни ўтиш даврининг табиий қийинчиликларига йўйиб, муаммони ҳал қилишга ёрдам берадиган йўлларни изламай қўйдик. Шу вақтгача бирорта туман, шаҳар ёки вилоят қўмитасидан мазкур масалага доир таклиф ёки ташаббус ўртага деярли ташланмади.

Ахир, ёшларга бевосита суянчиқ бўлиб, уларга аниқ ёрдам берадиган ўрнимиз худди шу ерда эмасми?! Нега ҳамон жим турибмиз?

Тўғри, Иттифоқимиз ишга жойлаштириш ихтисослашган идора эмас, қолаверса меҳнат биржалари борку, деган фикрни билдириш мумкин. Аммо, гап бунда эмас. Гап шундаки, биз ана шу меҳнат биржалари билан жойларда ҳамкорлик қилишни яхши йўлга қўя олмаяпмиз. Қаердадир бу ҳаракатлар баъзан-баъзан кўзга ташланиб қолади. Хусусан, Тошкент шаҳар Ҳамза туманида бу борада анча-мунча ишлар қилиняпти. Олтиариқ туман қўмитаси ўтган йили меҳнат биржаси билан ҳамкорликда 1000 дан ортиқ йигит-қизнинг иш билан таъминлашга эришди. Бироқ, бу фаолият оммавий тус олмаяпти.

Марказқўм ижтимоий-иқтисодий муаммолари бўлими Меҳнат вазирлиги билан бу борада режалаштирилган шартномани жойлардаги таклифларни ҳисобга олиб, тезроқ тайёрлаш чораларини кўриши лозим. Балки, «Ёшлар ва иш билан бандлик» дастурини ишлаб чиқиш мақсадга мувофиқ бўлур эди. Унда жойлардаги ташкилотларимизнинг янги иш ўринларини яратишдаги иштироки, уларга йигит-қизларни кўпроқ жалб қилиш, қўмиталар қошида турли кичик корхоналар ташкил этиш, ёшларга касб-ҳунар ўргатиш ва лозим бўлса бунинг учун чет элларга ўқишга юбориш ишларида фаол қатнашиши каби масалалар ўрин олиши керак, деб ўйлайман. Бугунги тенгдошимизни кўпроқ нималар ўйлантиради, унинг мақсадлари қандай? Нималарни орзу қилади?

Фикримча мана шундай саволларга жавоб берадиган махсус сўровлар, тегишли тадқиқот ишларини ўтказиш фурсати етди. Бу нарса фаолиятимизни ёшлар ҳаётига доир зарур вазифаларга янада теранроқ қаратишга яқиндан ёрдам берган бўлур эди. Маълум ташкилий-молиявий қийинчиликларни бошидан кечираётган бўлишига қарамай Марказқўм ҳузуридаги ёшлар институти Марказқўм ижтимоий-иқтисодий муаммолар бўлими билан биргаликда тез фурсат ичида бу ишни амалга ошириш чора-тадбирларини кўриши даркор. Кейинчалик ана шу илмий изланиш хулосаларини жамлаб, ёшлар муаммоларига доир маъруза ёки дастурни шакллантириш мумкин бўлур эди.

Умуман Ёшлар институти ҳақида сўз юритар эканмиз, уни келажакда ёшлар муаммоларини тадқиқ этадиган илмий изланишлар Марказига айлантириш зарурлигини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман. Бу ишга ёшлар муаммолари бўйича йирик олимлару, мутахассисларни, янги изланишлар олиб бораётган ёшларни жалб этишимиз даркор, токи ушбу билимгоҳ ёшларнинг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий масалаларини ечишга йўналтирилган лойиҳа ва дастурлар устида иш олиб борсин.

Шунингдек, хорижий Марказ ва билимгоҳлар билан алоқалар ўрнатиш мақсадга мувофиқ бўлар эди. Ушбу ҳамкорлик ҳар томонлама ёшлар муаммоларини тадқиқ этишда жаҳоннинг илғор тажрибаларини ўрганиш, уни янги поғонага кўтаришга имкон яратади.

Азиз дўстлар!

Сир эмаски, ҳозирги кунда ёшларнинг янги авлоди етишиб келаяпти. Булар: ёш банкирлар, менежерлар, ишбилармонлар, хорижий тиллар ва компьютер билимдонлари, рационализатор ва ихтирочилар. Бир сўз билан айтганда янгиликка чанқоқ, замонавий фан-техника ютуқларини мукаммал ўзлаштирган истеъдодли ёшлардир. Бироқ, улар бир қадар бизнинг эътиборимиздан четда қолаётгандек, назаримда. Бу соҳада ҳам Самарқанд вилоятида бўлгани каби «Банкир» кўринишидаги айрим ижобий тадбирлар учраб туради. Афсуски, иш бир бошланади-ю ўз ҳолига ташлаб қўйилади. Илғор ташаббусни ўз вақтида илғаб олиш, уни ўрганиш ва амалга тадбиқ этишга бўлган рағбат майли суст даражада.

Янги қатлам ёшлари билан турли жамғармалар, бирлашмалар қўлни-қўлга бериб иш юритишмоқда. Бироқ, биз бу соҳадаги фаолиятни анча олдин бошлаб, кўпроқ амалий тажриба ва салоҳиятта эгамизку! Менимча, шу соҳаларга ихтисослашган турли жамғармалар, бирлашма ва уюшмалар билан ҳамма жойда мустаҳкам алоқа боғлаш, балки қандайдир ёшлар секцияларини ташкил этиш ва бошқа шу каби ижобий ишларни амалга ошириш чора-тадбирларини кўрсак фойдадан ҳоли бўлмас эди.

Ҳурматли дўстлар!

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси томонидан ўтказиб келинаётган «Офарин», «Камолот», «Қизиқчи» ва бошқа бир қанча танловларнинг санъатсеварлар қалбидан нечоғлик жой олганлиги ҳаммамизга аён. Кўплаб ҳозирги эстрада ҳамда саҳна юлдузлари санъат оламига худди шу кўриклар орқали кириб келганлиги ҳеч кимга сир эмас. Бугунги вазифамиз эса ана шу каби тадбирларга янгича руҳ бағишлашдир.

Биз фақатгина қўшиқчилик, эстрада жанрларига эътиборни қаратмасдан, санъатнинг бошқа турларига ҳам аҳамият беришимиз лозим бўлади. Тасвирий санъат, наққошлик, ҳайкалтарошлик, миллий анъаналарни ўзида мужассам этган фольклор йўналишида очилмаган кўрикларимиз талайгина. Шу санъат турлари билан шуғулланувчи ёшлар билан ишлашда камчиликларимиз яққол сезилмоқда.

Шу ўринда яна бир нарсани айтиб ўтмоқчиман. Ўзингизга ҳам маълум, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 5 декабрь қарорига мувофиқ, Республикамиз мустақиллигининг беш йиллигига бағишлаб, «Ўзбекистон-Ватаним маним» қўшиқчилик кўрик-танловини ўтказиш эълон этилди.

Ушбу кўрик-танловни ўтказишдан асосий мақсад, ёшларни Она-Ватанга садоқат унинг маданияти ва санъатига, миллий анъаналарига ҳурмат руҳида тарбиялашдир. Ушбу кўрик-танловда Ёшлар Иттифоқининг фаоллигини таъминлаш мақсадида Марказий Қўмита Бюроси махсус қарор қабул қилди. Қарорга асосан ташкилотимизнинг барча бўғиндаги бўлинмалари фаол иштирок этишлари зарурдир.

«Соғ танда — соғлом ақл» деганларидек, ёшларнинг жисмоний тарбияси, улар ўртасида оммавий спортни ривожлантириш ҳам бугунги куннинг долзарб масаласидир. Яқинда республика Вазирлар Маҳкамасининг футболни ривожлантиришга доир чиқарган қарори ҳам, бизларга болалар ва ўсмир-ёшлар ўртасида спортнинг ушбу турини оммалаштириш учун кенг имкониятлар яратиб беради.

Ёдингизда бўлса, авваллари футбол бўйича ўсмирлар ўртасида «Чарм тўп» турнири ўтказилар эди. Менимча, ана шундай футбол ва умуман спортнинг бошқа турларини ривожлантиришга қаратилган мусобақаларни мактаб ва ўрта махсус ўқув юртларида ривожлантиришнинг вақти етди, деб ўйлайман.

Бу эса Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқининг барча бўлинмалари, шунингдек, Республика болалар ва ўсмирлар уюшмасига ва унинг жойлардаги бўлинмалари зиммасига катта масъулият юклайди.

Кўриб турибмиз, ҳозир ёшларнинг бир қисми бозорларда олди-сотди билан овора. Тўғри, бозор иқтисодиёти ҳар бир кишидан ишбилармонликни, тадбиркорликни талаб этади. Бироқ бу бозорга, олди-сотдига умумий сафарбарлик эълон этиш дегани эмас-ку. Дунёвий билимлар, умумбашарий қадриятлар ҳамма вақт ҳам мамлакатлар тараққиётининг асосий мезони бўлган. Юртбошимиз ҳар доим бу фикрни қуйиниб таъкидлаб ўтади. Шундай экан, биз ўқув юртларда ёшлар таълими масаласига катта эътибор беришимиз лозим. Бунда айниқса, Олий ва ўрта таълим муассасаларида ёшлар ташкилотининг роли яққол сезилиши керак.

Менимча тегишли вазирликлар билан ҳамкорликда ёшлар таълими дастурини ишлаб чиқиш вақти етди, деб ўйлайман.

Ёшлар таълими ҳақида сўз юритар эканмиз, асосий эътиборни Олий ва ўрта махсус ўқув юртлари, мактаблар билан ишлашга қаратишимиз даркор. Шу мақсадда, 1995 йилнинг 17 сентябрь куни Тошкентда олий ўқув юртлари проректорлари ва Ёшлар Иттифоқи бошланғич ташкилотлари котиблари иштирокида ўтказилган семинар кенгаш олий ўқув юртлари котибларининг кенгашини ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилди. Эндиликда ушбу кенгаш зиммасига талабалар билан ишлаш, уларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, бўш вақтларини ташкил этиш, ётоқхона масалалари билан ишлашда ишни мувофиқлаштирувчи тизим бўла олиши зарур.

Шу ўринда яна бир гап. Пленумга тайёргарлик кўриш жараёнида жойлардан олинган маълумотларда маҳаллалар билан ҳамкорликда қилинаётган ишларни деярли учратмадик. Биласиз, халқимизда азалдан «Маҳалла ота-онанг» ёки «Маҳалла-тарбия ўчоғи» деган ажойиб гаплар бор. Бас шундай экан, бевосита одамлар, жумладан ёшлар билан ишлайдиган муҳим бўғин, катта тарбия маскани бўлган маҳаллалар билан нега алоқа йўқ? Бу ерда ҳам албатта Марказқўмдан алоҳида қарор бўлишини кутиш керакми? Ахир бугун ёшларнинг асосий қисмини маҳаллаларда кўрасизку? Менимча, бирорта оқсоқолнинг олдига таклиф билан, ташаббус билан борилса йўқ демаса керак. Қайтанга ўша жойдаги ёшларни тарбиялашга ёрдам берилса хурсанд бўлади. Умуман, маҳаллаларда бошланғич ташкилот тузиш ёки бевосита ёшлар билан ишлайдиган бирорта штат ташкил этиш тажрибасини амалда қўллаб кўриш фурсати етди, деб ўйлайман. Пленум номидан Марказқўм Бюросига бу масалани атрофлича ўрганиб чиқиб, тегишли қарор қабул қилиш вазифасини юкласак тўғри бўлар эди.

Азиз тенгдошлар!

Нутқимнинг бир-икки дақиқасини ёшлар матбуоти масаласига қаратмоқчиман.

Ўтган 1995 йил нашрларимиз, айниқса «Туркистон», ҳамда «Молодежь Узбекистана» газеталари ҳаётида энг мураккаб йил бўлди десам муболаға бўлмас. Қийинчиликлар туфайли газеталар чиқишида узилишлар бўлиб турди.

Марказий Қўмитаси Котибияти ушбу қийинчиликларни бартараф этиш мақсадида 7 июнь ҳамда 5 июль йиғилишларида бир қанча чора-тадбирлар белгилади, тегишли ҳукумат идораларига ёрдам сўраб мурожаат этилди. Қўшимча маблағлар излаб топилди. Қилинган ҳаракатлар туфайли уларнинг чиқиши йўлга қўйилди.

Бугунги кун нашрларимиздан кўп нарсани талаб қилади. Жамиятимизнинг барча жабҳаларини ўзида акс эттирган фикр ва мулоҳазаларга бой, барча ҳодисаларга ҳаққоний ёндашадиган нашрларгина халқнинг эътиборига сазовор бўлади.

Бундан ташқари жойлардаги ташкилотларимизнинг оддий аъзолари, бошланғич ташкилотлар ишини ёритишга ҳам катта аҳамият қаратиши даркор. Зеро, Иттифоқимизнинг мустаҳкамлигини белгиловчи мезон аъзоларимизнинг онглилиги ва бошланғич ташкилотларнинг фаоллигидир. Шунинг билан бирга матбуот саҳифаларда ташкилот ичида мавжуд муаммоларни ҳал қилишга қаратилган, Иттифоқимиз истиқболига доир фикр мулоҳазалар, нуқтаи-назарлар бериб борилса мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Энг муҳими, ёшларнинг маънавий дунёсини бойитиш, удумларимизни, урф-одатларимизни уларга сингдириш, тарихимизни, ватанимиз ва халқимизни қадрлашни тарғиб этиш газета-журналлар таҳририятлари ходимлари ишининг энг асосини ташкил этмоғи лозимдир.

Азиз дўстлар!

Ташкилотимиз учун тажрибалар орттириш, изланишлар ва интилишларга бой бўлган яна бир йил ортда қолди. Янги давр бизни кўп нарсаларга ўргатди. Ҳар қанча қийин бўлмасин ўтиш босқичининг табиий синовларидан амалий иш орқали ёшлар ташкилотининг жамият ҳаётидаги муҳим ўрни ва мавқеини исботлашга, юритаётган фаолиятимизнинг йигит-қизлар манфаатлари учун, улар тарбияси учун йўналтирилганига ишонтиришга тўғри келди.

Лекин, бугун ютуқларни чўтга ташлаб, ҳаволаниб ўтирадиган давр эмас. Юқорида мен олдимизда турган, ҳал қилиниши кечиктириб бўлмайдиган долзарб вазифаларга бирма-бир тўхталиб ўтдим. Тўғри, дунёда танқид қилиш ва маслаҳат беришдан осон иш йўқ, дейишади. Бироқ, истиқбол мақсадларимиз сифатида айтиб ўтилган фикр-мулоҳазалар шунчаки билдирилгани ёхуд шунчаки режа, деб тавсия этилгани йўқ. Буларни айни дамда ҳаётнинг ўзи, қолаверса ташкилотимиз аъзолари, йигит-қизларнинг ўзи, уларнинг манфаат ва қизиқишлари талаб қилмоқда. Олий ниятимиз ёшларга хизмат қилиш экан, ушбу масалаларни биринчи галда ҳал этиш ҳар қайсимизнинг виждоний бурчимиздир.

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси III Пленумининг

ҚАРОРИ

(Боши 1-бетда).

риш, қайта ишлаш корхоналари, фермер хўжаликлари ва бошқа тадбиркорлик тизимларини шакллантириш лозимлиги таъкидлаб ўтилсин. Бу борада илғор тажрибаларни ўрганиш ва оммалаштириш мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблансин.

8. Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳар ва барча вилоят қўмиталарининг болалар ва ўсмирлар уюшмаси билан ҳамкорликдаги олиб бораётган ишлари шу кун талаблари даражасида эмаслиги таъкидлансин.

Бунда болалар ва ўсмирлар уюшмаси Марказий Кенгаши ташкилотининг Уставида белгиланган мақсад ва вазифаларини бажариши ҳамда уюшманинг режалари, ягона либос ва белгиларини ишлаб чиқишнинг йўлларини излаб топиши ва амалга ошириш зарурлиги уқтириб ўтилсин.

Бунда вазирлик ва муассасалар, ҳамда жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда комплекс режа ишлаб чиқиш топширилсин.

Ташкилотнинг аниқ дастурий фаолиятини амалга оширишда Ёшлар Иттифоқининг барча бўғиндаги бўлинмалари яқиндан кўмак берсинлар.

9. Ёшларнинг маънавий камол топишлари йўлида уларни юртимиз маънавий меросига, маданиятига, санъатига, абадий қадриятларига ҳамда миллий анъаналарига ҳурмат, истиқлолга садоқат руҳида тарбиялаш ва Республика мустақиллигининг 5 йиллигига бағишлаб ўтказилаётган «Ўзбекистон — Ватаним маним» қўшиқлар кўрик-танловида Ёшлар Иттифоқининг фаол иштирокини таъминлаш мақсадида, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи, Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳар ва барча вилоят қўмиталари тегишли аниқ чора-тадбирларни ишлаб чиқсинлар ва амалга оширсинлар.

10. Вояга етмаган ёшлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олиш, уларда ҳарбий ватанпарварлик гояларини тарбиялаш, ёшлар ўртасида жисмоний тарбия ва спортни шу жумладан, футболни ривожлантириш, уни оммалаштириш мақсадида Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқининг барча бўғиндаги ташкилотлари жойларда спорт бошқармалари, «Ватанпарвар», «Байналминалчи жангчилар», «Экосан» ташкилотлари билан ҳамкорликда чора тадбирлар белгиласинлар.

11. Ушбу қарорнинг бажарилишини таъминлаш Марказий Қўмита Бюросига ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳар ва барча вилоят қўмиталари биринчи котиблари зиммасига юклатилсин.

Менга сўз беришса...

ҚАЛБИНГГА ҚУЛОҚ СОЛ

(Боши 1-бетда).

Танлаган йўлинг тўғри».

— **Тушунарлиси...**

— Биласизми, энди мен ходимларимни ижтимоий муҳофаза қилиш учун иш кунимнинг кўпроқ вақтини бағишлашим керак. Ташкилотим обрўйини оширишим керак. Анжуманда ўртага ташланган таклифлар ҳам бугунги куннинг вазифаси.

Зафар ШИРИНОВ— Ёшлар Иттифоқи Шофиркон туман қўмитаси биринчи котиби:

— **Иқтисодчи сифатида шарҳингиз...**

Ҳозир ишласанг, тишлайдиган замон. Ёшлар Иттифоқи қўмитаси қошида кичик корхоналар, фермерлик ҳаракатини жонлантириш керак, шунда ёшлар ўртасидаги ишсизлик муаммоси ҳам ўз-ўзидан ҳал бўлади. Енгил-елпи пул кетидан қуваётган ёшлар камаяди.

— **Ёшлар ташкилотчиси сифатида қандай маслаҳат берардингиз?**

— Ҳар бир Ёшлар Иттифоқидан нон еяётган одам, тузини оқлаб, ишига инсоний бурч сифатида қараши керак. Юрагига қулоқ тутмоғи лозим.

Отабек ЗАРИПОВ — Ёшлар Иттифоқи Урганч давлат университети қўмитаси биринчи котиби:

— **Сизга сўз берилганда нималар ҳақида гапирган бўлардингиз?**

— Ўзимни анчадан бери қийнаб келаётган муаммони. Мен етакчилик қилаётган ташкилотнинг асосий маблағи-аъзолик бадалларидан келиб тушиши керак. Бу маблағнинг 30 фоизигина бизда қолади. 70 фоизи эса шаҳар Ёшлар Иттифоқига ўтади. Мана шу масалани бир кўриб чиқиш вақти келди.

Фазлиддин ТЕМИРОВ — Ёшлар Иттифоқи Қизилтепа туман қўмитаси биринчи котиби:

— Мен учун энг унутилмас дақиқалар бир қатор кишиларга Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи аъзолик билетининг топширилиши бўлди. Ахир сенинг кимлигингни кўпинча ҳужжатинг ҳам кўрсатиб туради-да.

— **Ёшлар Иттифоқи аъзолик билети берилди. Энди ишни нимадан бошлаш керак?**

— Шу билетга муносиб бўлишдан.

Панжи НОРМАТОВ — Ёшлар Иттифоқи Музработ туман қўмитаси котиби:

— Барча соҳаларда ислоҳотлар жараёни давом этаётган ҳозирги кунда ёшлар ҳар ишда ташаббускор бўлишлари лозим.

Пленум республикамиз ёшларининг муаммолари ечимини топиш ва уларни янги жамият қуриш йўлида сафарбар этиш учун кўмаклашадиган йиғин бўлди, дейиш мумкин.

Биз туманимиздаги ҳар бир йигит-қизнинг турмуш тарзи ва иш фаолияти билан қизиқиб, иш сизларни иш билан таъминлаш ва уларнинг билим олишларига кўмаклашишни асосий вазифа қилиб белгилаб олганмиз. Айниқса ўсмирлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олиш борасида сезиларли ўзгаришлар бўлаяпти. Бундан ташқари, ёшлар ўртасида спортни ривожлантириш борасида майдонларни қайта таъмирлаш, янги шахобчалар қуриш ишлари диққат марказимизда турибди.

Юсуф ИКРОМОВ — Ёшлар Иттифоқи Боғот туман қўмитаси котиби:

— Бу галги бўлган йиғин менда катта таассурот қолдирди. Туманда ёшлар ўртасида бошлаб қўйган ишларимизни дадиллик билан ниҳоялашга иштиёқ уйғотди. Мавжуд 370 та тадбиркорлик корхоналарининг барчаси ёшлар ташаббускорлиги туфайли ташкил этилган. Мен бугун эндиги вазифамиз улар фаолиятини ривожлантириш, бу ишларга ёшларни кўпроқ жалб қилиш эканини чуқур англадим. Ёшлар Иттифоқи мавқеини кўтариш бугунги куннинг асосий вазифаси, деб ўйлайман.

Шоира ТИЛЛАЕВА — Ёшлар Иттифоқи Ғиждувон туман қўмитаси котиби:

— Кейинги йилларда қишлоқларимизда ўнлаб кичик корхоналар очилди. Уларда турли халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилаяпти. Айниқса, Зокир Соҳибов бошчилик қилаётган болалар ва ўсмирлар уйи иш тажрибалари ўрганишга арзигулик. Бу уйи туманимиздаги 8 та мактабнинг 700 дан ортиқ ўқувчиларини ўз атрофига жамлаган. Унинг 17 та тўгараги бўлиб, мактаб ўқувчилари тикувчилик, кулолчилик, дурадгорлик ва зардўзлик билан шуғулланиб, маҳсулотларни харидорларга ўзлари етказиб бермоқдалар. Бу ерда ёшлар меҳнат қилиш билан бирга , ҳам ўз сармояларига эга бўлиб, ҳам турли касб эгалари бўлиб етишадилар. Шу билан бирга халқимиз ҳунармандчилигини ривожлантиришга ҳисса қўшадилар. Биз кам таъминланган оилаларга кўмаклашишни ҳам зиммамизга олганмиз. Туман Ёшлар Иттифоқи Қўмитаси ўтган йили шундай оилаларнинг фарзандларидан 47 нафарини ҳатна тўйларини ўтказиб берди.

Бўлиб ўтган анжуманда бир қатор танқидий мулоҳазалар айтилди. Бу мулоҳазалар кўпчиликни сергак торттирди. Мен ҳам бу ерга ўз таклифларим билан келдим: Ёшлар Иттифоқи ташкилотларининг энг яхши иш тажрибаларини умумлаштириб, йўриқномалар ишлаб чиқилса, «Туркистон» газетаси саҳифаларида эса жойлардаги ташаббускор, илмли, тадбиркор ёшларнинг ҳам иш фаолиятини тарғиб қилувчи мақолаларга кенг ўрин берилса, айни муддао бўлур эди.

Меҳрибону, Лайло ва Саодат суҳбатлашдилар.

Эътироф

«БИЗ — ЎЗБЕКИСТОНДАНМИЗ»

БУ СЎЗНИ ШВЕЙЦАРИЯДА ФАХР-ИФТИХОР БИЛАН АЙТДИК

Тошкент аэропортида дунёнинг турли бурчакларига кетаётган ёки бориб қайтаётган ҳамюртларимизни кўриш оддий ҳолга айланиб қолди. «Мустақиллик шарофати», дейман ўз-ўзимга. Беихтиёр хаёллар чувалашиб кетаверади. Инсон ҳаётда кўп нарсадан фахрланади: фарзандлари, ишидан, дўстидан, кимдир данғиллама ҳовлисидан, янги машинасидан...

Лекин Ватан учун, миллат учун фахрланиш ҳисси буларнинг барчасидан тотлидир.

Кўз ўнгимга Хиросимадаги Осиё ўйинлари келади. Футбол бўйича финал учрашуви пайтида бутун стадион «Ўзбекистон, Ўзбекистон!» дея бизнинг жамоага тарафкашлик қилган лаҳзалар, рақибларни енгиб, Осиё ўйинлари ғолиби бўлганимизда Шуҳрат Мақсудов байроғимизни баланд кўтариб, стадион бўйлаб югурган лаҳзалар... кўксимиз битмас-туганмас ғурурга, кўзларимиз севинч ёшларига тўлган онлар... Ўша лаҳзаларни ҳеч қандай бойликка, шодликка алмаштириш мумкин эмас...

...Дунёнинг кўзмунчоғи, гўзал, сокин маскани Швейцария тупроғида мустақиллигимиз, юртимиз учун яна бир бор фахр-ифтихор туйғуларини туйдик. Франк-фуртдан Женевага учаётганимизда олимлар даврасига тушиб қолдик. Улар экология бўйича халқаро анжуманга кетишаётган экан. Араб мамлакатлари, таиландлик олимлар билан суҳбатлашдик. Айримлари собиқ Иттифоқда бир пайтлар ўқишгани учун русчани билишарди. Аввалига бизни ҳам ҳамкасб деб ўйлашди. Спорт журналистлари эканлигимиз, халқаро Олимпия қўмитаси президенти жаноб Самаранч таклифига кўра Лозаннага кетаётганимизни билишгач, дарров гапни футболга буришди. Хиросимадаги ғалабамизни эслашди. Спортнинг кучини, қудратини қаранг, бутун бир мамлакатни, миллатни дунёга танитиб қўяди-я...

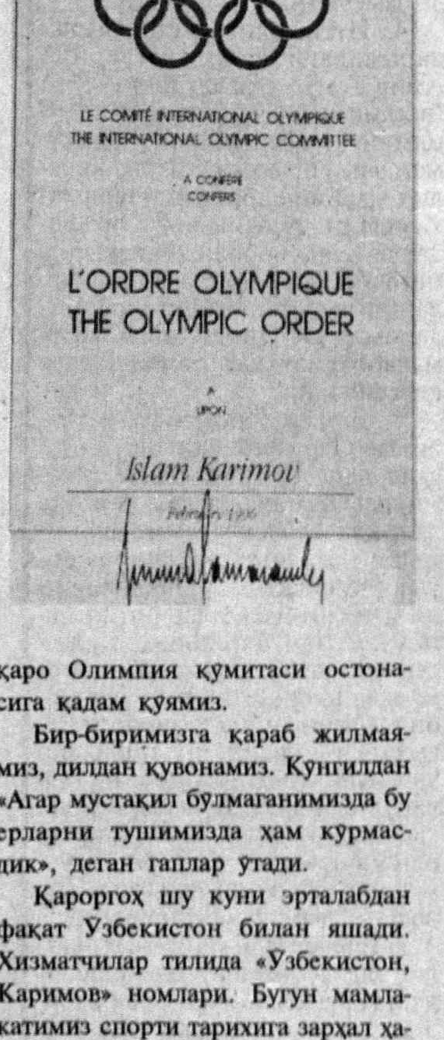

Биз Женевадан 60 километр масофадаги Лозаннага электропоездда кетишимиз керак эди. Аммо аэропортда бизни Самаранчнинг шахсий ҳайдовчиси, хуштабиат киши кутиб олди. «Мерседес»да ойнадек текис йўлдан Алп тоғлари этаклари бўйлаб Лозаннага — Халқаро Олимпия қўмитаси қароргоҳи жойлашган шаҳарга жўнадик...

Лозанна машҳур Лиман кўли бўйида жойлашган шаҳар. Аҳолиси эллик минг нафар. Кўплаб халқаро ташкилотлар қароргоҳи жойлашган. Ҳар қадамда меҳмонхона. Бу ерда атиги уч кун бўламиз. Сафаримиз дастуридаги асосий тадбир республикамиз Президенти Ислом Каримовга Олимпия олтин орденини топшириш маросимида қатнашиш.

6 февраль куни эрталаб шаҳар четидаги кўл бўйида жойлашган халқаро Олимпия қўмитаси қароргоҳига келдик. Бино саҳнида икки байроқ ҳилпираб турибди. Халқаро Олимпия қўмитаси ва Ўзбекистон байроқлари! Қароргоҳ эшигига яқинлашганимиз сайин ҳаяжоним ошa бошлайди.

— Ҳозир тарихий воқеа содир бўлади, — дейман ҳамроҳларимга — Ўзбекистон спорт журналистларидан биринчи бўлиб биз Халқаро Олимпия қўмитаси остонасига қадам қўямиз.

Бир-биримизга қараб жилмаямиз, дилдан қувонамиз. Кўнгилдан «Агар мустақил бўлмаганимизда бу ерларни тушимизда ҳам кўрмасдик», деган гаплар ўтади.

Қароргоҳ шу куни эрталабдан фақат Ўзбекистон билан яшади. Хизматчилар тилида «Ўзбекистон, Каримов» номлари. Бугун мамлакатимиз спорти тарихига зарҳал ҳарфлар билан ёзиладиган кун! Спортни ривожлантиришдаги катта хизматлари, олимпия ғояларига садоқати учун Ўзбекистон Президенти халқаро Олимпия қўмитасининг энг олий мукофоти — олимпия олтин ордени билан тақдирланганди. Шу куни жаноб Самаранч катта мамнуният ва эҳтиром билан юртбошимизга юксак мукофотни топширди. Бундай мукофотга саноқли мамлакатлар раҳбарлари сазовор бўлишган. Ўзбекистон Президентига ушбу орден топширилгани мамлакатимиз дунёдаги етакчи давлатлар қаторида тан олинаётганлигига яққол мисолдир.

Президентимиз кўксида халқаро олтин орденни кўриб, кўксимиз гўё Алп тоғларидек кўтарилади. Хаёлан бу орденни ҳар бир спортчимиз, ҳар бир юртдошимиз кўксида, ўзбекистон кўксида кўргандек бўламиз. Дунёда не-не давлатлар, не-не қироллар, шохлар, президентлар бор. Юз йиллар давомида мустақил яшаб келаётган мамлакатлар бор. Ўзбекистон мустақилликка эришганига эса эндигина тўрт йил бўлди. Ана шу қисқа даврда бундай юксак мукофотга эришганимиз боиси нимада? Бу савол бизни кўра кўпроқ бошқаларни ҳайратга солиши табиий.

Мустақиллигимизнинг дастлабки кунлариданоқ бизда жисмоний тарбия ва спортга, соғлом авлод тарбиясига давлат миқёсида қарала бошланди. Собиқ Иттифоқ ҳудудидаги республикалар орасида биринчи бўлиб бизда жисмоний тарбия ва спорт ҳақида қонун қабул қилинди. Футболни янада ривожлантириш бўйича ҳукумат икки бор қарор чиқарди. Президент соврини учун миллий кураш бўйича халқаро турнир йўлга қўйилди. Президент кубоги учун теннис бўйича Халқаро турнир анъана тусини олди. 1-Марказий Осиё ўйинларига Тошкентда асос солинди. Бокс бўйича Осиё чемпионати ўтказилди... Спортчиларимиз Осиё ва жаҳон чемпионатларида кўп бор дунёни лол қолдиришди. Келажаги буюк Ўзбекистоннинг спорти ҳам шуҳратли, довруғли бўлишига ишонч ортди!

Президентимиз мукофотни олгач, кулимсираб шундай деди: «Агар имкони бўлганида мен ушбу орденни олтин медалларга айлантириб, Атланта Олимпиадасида спортчиларимизга тақдим этган бўлардим...»

Бу эзгу-ният, яхши тилак албатта. Худо ҳохласа, Олимпиада ўйинларида ҳам юртдошларимиз кўксида олтин медаллар порлайди. Байроғимиз ҳилпирайди, мадҳиямиз янграйди. Юртдошларимиз фахр-ифтихор билан «Биз Ўзбекистонданмиз!» дейишади. Бунга замин бор, имкон бор, ишонч бор.

Сафар ОСТОНОВ,
Тошкент — Франк-фурт — Женева — Лозанна.
«Туркистон» газетаси учун махсус тайёрланган.

Марказий Осиё — умумий уйимиз

ҲАВАСИМ КЕЛАДИ

Собиқ Иттифоқ парчаланиб, 15 та мустақил давлат ташкил топгач, ҳар бир мамлакат ўзига хос сиёсий, иқтисодий йўлдан бориб, тараққий этган мамлакатлар қаторидан ўрин олишга ҳаракат қилмоқда. Улар орасида Ўзбекистон Республикаси алоҳида ажралиб турибди. Бу ёлғиз менинг эмас, Қирғизистон Республикасининг Жалолобод, Ўш вилоятларида яшовчи аксарият ўзбекларнинг, айниқса, мустақиллик шарофати ила хусусий иш юритиб, тадбиркорлик билан шуғулланаётган барча юртдошларимизнинг якдил фикри. Биз газета ва журналларда чоп этилаётган мақолалар, радио эшиттиришлари ва телевидение кўрсатувлари орқали Ўзбекистонда рўй бераётган ўзгаришлардан доимо воқифмиз. Қариндош-уруғ, ёр-биродарларни йўқлаб борганимизда бозорлар тўкинлиги, ажойиб қурилишларни кўриб, ич-ичдан қувонамиз.

Бор-йўғи тўрт йил мобайнида Ўзбекистон шаҳарлари таниб бўлмас даражада ўзгариб бораётганининг гувоҳимиз. Ҳаммадан ҳам пойтахт Тошкентнинг бугунги жамоли нафақат бизни, балки дунёдаги энг ривожланган мамлакатлар фуқаролари ҳавасини келтириши шубҳасиз.

Баъзи мамлакатларда биродаркушлик урушлари давом этаётган, иқтисодиёт таназзулга юз тутаётган бир пайтда Ўзбекистон ўз тараққиёт йўлидан дадил одимлаётганидан бошимиз осмонга етмоқда. Бунда, шубҳасиз, мамлакат Президентининг хизматлари жуда катта. Чунки Ислом Каримов вандошларига тўғри йўл кўрсата билди. Уларни ўзига ўзи олиб бораётган йўлнинг тўғрилигига ишонтира олди. Тинимсиз ҳаракатлари билан қўшни мамлакатлар халқлари ва раҳбарларини ҳам бирдамликка чорлади. Бугунги кунда Ўзбекистон, Қозоғистон ва Қирғизистон республикалари ўртасида тузилган сиёсий, иқтисодий, маданий соҳалардаги ўзаро шартномалар қардош ва жондош халқларнинг янада яқинлашувига хизмат қилмоқда. Ана шу савоб ишларнинг ташаббускори муҳтарам Ислом Каримов эканлигидан биз — жалолободликлар ниҳоятда мамнунмиз.

А. ИРИСАЛИЕВ,
Жалолобод вилоятидаги «Мадумар ота» фирмаси президенти

ЖИНОЯТЧИЛИККА ҚАРШИ ҚЎМИТА

МДҲ мамлакатлари ўртасида биринчи бўлиб Қозоғистонда Давлат тергов қўмитаси иш бошлади. Янги қўмитанинг раиси Ж. Туеқбоев (республиканинг собиқ бош прокурори) илк матбуот конференциясини қатнашчиларига бу тизимнинг Ички ишлар вазирлиги хизматидан фарқли жиҳатлари ҳақида батафсил маълумот берди. Ички ишлар вазирлиги ходимлари бундан буён асосан жиноятчиликка, тартиббузарликка қарши курашни кучайтириб, давлат ва халқ мулкини қўриқлашда янада ҳушёрликни оширадилар. Давлат тергов қўмитаси эса ашаддий жиноятларни очиш ва тергов қилиш билан шуғулланади. Қонунни бузган мансабдор ва ҳарбий шахслар энди ўз қилмиши ва нишони бўлган Давлат Тергов қўмитасига жавоб берадилар.

Ж. Туеқбоевнинг таъкидлашича, янги қўмита маҳаллий ҳокимиятларга мутлақо бўйсунмай, фақат Президент Н. Назарбоев кўрсатмаси билан иш тутади.

Мулоҳаза учун мавзу

АРИЗАЧИ ХОНИМЛАР

Ёки эр-хотиннинг орасига эси кетган тушадими?

«Агар эрларига нисбатан ношукрчиликлари бўлмаса эди, хотинларнинг намозхонлари, албатта, жаннатга кирардилар!»

«Ҳадиси шариф»дан.

Ҳохи йигит, ҳохи қиздир бир ёстиққа умид билан бош қўйди. Касбим тақозоси билан бошқа мавзулар қатори оилавий масалалар ҳақида ҳам анчагина одамлар билан мулоқотда бўлишимга тўғри келган. Ва ҳар гал бир уй хаёлимдан кечган:

«Наҳотки, тўйга қадар бир-бирини алқаб юрган икки кўнгил ўзлари орзу қилган хилқат — турмуш қургач орадан ҳатто бир йил ўтмай, ёвга айланиб қолсалар?».

Аммо ҳар гал ҳам сўровларим жавобсиз қолган. Ва яна жавобсиз бир савол бор: «Ким айбдор оила инқирозида?».

Камина қуйида айнан шу саволга баҳоли қудрат жавоб(лар) излаш учун қўлимга қалам олдим. Балки жавоб(лар)им айримлар дунёқарашидан айро тушар. Аммо... бу — менинг мулоҳазаларим. Ҳаётда кўриб-кечирган, тинглаб хулоса чиқарганларим ҳосиласидир!

Мактабда ўқиб юрган вақтимизда «Жамиятшунослик» фани ўтиларди. Дарсликда «Оила — жамиятнинг кичик ячейкаси!» деган битик бўларди. Ўша пайтда бу жумла мазмунини етарли англамаган эканман. Ҳозир эса... менинг назаримда «оила — кўпинг кенгашга» қабилида тушунчадан бўлак мазмунга эга эмас. Эндиликда турмуш тажрибамдан келиб чиқиб, юқоридаги хулосам қайсидир даражада ҳақиқатга яқин эканлигини кўриб турибман.

Газетада бўлим мудири бўлиб ишлаб юрган кезларим эди. Ёшгина келинчак оилавий можаро билан арз қилиб келди. Тўғрироғи, келинчакни онаси олиб келди. Қисқаси, куёвни фельетон қилиб чиқишимни (ўз сўзлари билан айтганда) жуда-жуда ўтиниб сўрашди. Мен ҳайрон қолдим ва очиғини айтдим: «Ахир, мен у одам (куёв)ни умуман танимасам, оиласида нима гап, нима сўз буткул бехабар бўлсам. Қолаверса, сизлар айтган гаплар, яъни куёвингизнинг гиёванд, хотинини уриб сўкишларини исботлаш ҳам керак.

— Нега энди, — дейишди она-бола баб-баробар, кейин келинчак давом этди, — эримнинг барча ножўя ҳатти-ҳаракатларини исботловчи далиллар бор.

У шундай деб менга 96 варақли (!) «Умумий дафтар»ни узатди. Бу дафтарда эрнинг ҳар бир ножўя ҳаракати келинчак томонидан кун, ой ва ҳатто соатигача қайд этилганди (Дафтардаги жумлалар қанчалар тўғри ёки нотўғрилиги ёлғиз худога аён!). Мени бошқа нарса ўйлантирди. Турмуш қурганига атиги 3 йилгина бўлган келинчак (қўполроқ қилиб айтганда) ҳали на турмушнинг, на эрнинг маънисига тушуниб етмай 96 варақли маълумот тўплабди. Ўшанда бир савол туғилганди: «Бу — ким? Умр йўлдошими ёки ёлланган хуфями?..».

Келинчак кўп қатнади. Ва ҳар гал «ойим ундоқ дедилар, ойим бундоқ дедилар» қабилида сўзларди. Бир сафар: «Хўш, ўзингиз нима дейсиз? Қалбингиз нима дейди?» — деб сўрадим. У эса индамайгина елка қисди. Ҳозир ҳам келинчакни баъзи-баъзида кўриб тураман. Ўша пайтдаги ҳомиласи эндиликда 3-4 яшар бўлган. Эшитишимча, собиқ эри уйланиб, оилалик бўлибди. Бу эса... Қизчаси бўлса ўтган-кетганга жавдираб термулади — отасини излайди, чамамда...

Яқинда Тошкент шаҳар «Гиёвандлик ва ичимликдан даволовчи шифохона» маъмурларидан бири билан гаплашиб қолдим. Ичкиликдан даволанаётганларнинг қарийб 80—85 фоизи асосан оилавий, қисман бошқа бир сабаб боис «аламини ичкиликдан олишга» қасд қилиб, шу балога мубтало бўлганлар экан. Манбаалардаги маълумотларга қараганда, қайд этилган никоҳларнинг талай қисми омадсиз чиқмоқда. Мен яна бир нарсага, ҳайрон қоламан. Яъни, тўй кечаси икки ёшга оқ фотиҳа берганлар кўпинча кейинчалик уларнинг турмуши бузилишида асосий сабабчи бўлмоқдалар. Арзир-арзимас жанжални «ими-жими»да ўзаро ҳал этиш ўрнига эрнинг устидан милицияга арз қилувчи аёллар сони кундан-кунга ортиб бормоқда. Кошки, бу можаролар тушунтириш суҳбатлари билан барҳам топса. «Жабрдийда хотин»нинг «золим эр устидан ёзган ярим варақ арзи доди маъмурий жиҳатдан 750 сўмдан 2000 сўмгача жарима тўлаш билан якунланади. Бу эса, кўпинча «тутантириқ устига бензин сепиш»дек вазиятни вужудга келтиради. Энди эр «қўйнидаги илон»дан қасд олиш йўлларини излайди ва кўп ҳолатда ўртага ичкилик қўшилиб, шиша ичидаги «шайтон» эрнинг елкасига миниб олади.

Мен аксарият ажралишлар илдизи энг аввало эр-хотиннинг можаросида эмас, балки шу арзир-арзимас жанжални байроқ қилиб, икки тарафдан қўшиндек саф тортиб келувчи тарафкашларда, деб ҳисоблайман. Юқорида мисол келтирганим келинчак агар уйидагиларга эмас, ўз қалбига қулоқ солиб иш тутганда эди, ҳеч маҳал менга — бегона эркакка ёстиқдоши устидан арз қилиб келишга ботина олмасди. ... Аризачи аёлларнинг аксарияти эрини ароқхўр (гиёванд)ликда, бегона аёлларга илакишишу топганини кўчада йўқ қилиб келишликда айблайдилар. Агар «нега ичади, нега бегона аёлга илакишади, нега топганини кўчада йўқ қилиб келади?» деган саволларни қўйсангиз, жавобнинг бир учи аёлга, унинг феъл-атворига бориб тақалиши аниқ!

Мен ушбу мақола билан аёлларга таъна айтишдан буткул йироқман. Ва шу баробарида аёлнинг узоқни кўрмай иш тутгани боис қамоқда ўтирганлар ёки жарима тўлаётганлар, оиласидан кўнгли совиб пивохоналарда кун ўтказаётганлар ҳақида ўнлаб тирик мисоллар, рақамлар келтириш имконига ҳам эгаман. Бироқ бундан не фойда?!

Дилмурод САЙЙИД.

Самарқанд томонларда

МЕҲР МАЛҲАМИ

Болалар учун арзимас совға ҳам байрамга тенг. Тасаввур қилинг-а, касалхоналарда ётган беморларнинг совға олганда қандай ҳолатга тушишларини. Буни кўз олдига келтириш қийин эмас.

Самарқанд вилоят ҳокимлиги «Шифо», «Оҳалик», «Қуёшжон» болалар санаторийлари ва 2-ўпка касалликлари шифохонасидаги беморларга совғалар улашди. Бу эса беморларнинг дардига меҳр малҳами бўлди.

КАТТАҚЎРҒОНЛИК ЁШ АКТЁРЛАР

ҳам изланишда давом этишяпти. Шаҳардаги 13-мактаб ўқувчилари Алп Жамол қаламига мансуб «Меҳрибонлар» драмасини саҳналаштирди. Адабиёт ўқитувчиси Феруза Абдуҳакимова ва шаҳар халқ театри режиссёри Мақсуда Санаевалар асарни саҳналаштиришда ёш актёрларга кўмакдош бўлишди.

ҚЎЛИНГИЗ ДАРД КЎРМАСИН

Боғишамол туман хотин-қизлар қўмитаси қошида ҳунарманд аёллар уюшмаси тузилди. Унга тумандаги чеварлар уйда ўтириб, кашта, гилам, чопон, хуллас, халқ ҳунармандчилиги билан шуғулланаётган хотин-қизлар ишга олинди. Улар тиккан маҳсулотларни сотиш учун алоҳида дўкон ҳам очилган. Яқинда устоз-шогирдлар мактаби очилиб, қизиққанлар бу ерда ҳунар ўрганишади.

Гули ЧЕҲРА хабарлари.

«Аснем текстиль» ўзбек-турк қўшма корхонаси ҳаётидан лавҳалар.

Т.МАҲКАМОВ суратлари.

ТАСВИРЛАРДА ЮРТИМ ЖАМОЛИ

Кейинги йилларда хатжилдларда Ўзбекистонимизни дунёга танитувчи маркалар пайдо бўла бошлаганлиги зукко муштарийларимизга маълум, албатта. Бу ҳам аслида мустақиллик шарофатидан. Мухбиримиз «Ўзбекистон маркаси» нашриёти директори Мукаррамхон Носирова билан учрашиб, амалга оширилаётган ишлар хусусида суҳбатлашди.

— Мустақил Ўзбекистоннинг биринчи маркаси қачон чиқарилди?

— Ижозатингиз билан аввал эътиборингизни бир нарсага тортишни истардим. Маълумки, шу пайтгача Ўзбекистонда марка чиқарадиган ташкилотнинг ўзи йўқ эди. Республикамиз мустақилликка эришгандан сўнг хат-хабарларни жўнатиш учун ўзимизнинг почта маркаларимизни чиқариш зарурати туғилди. Шу ниятда Алоқа вазирлиги қошида «Ўзбекистон маркаси» нашриёти ташкил қилинди ва 1992 йилнинг май ойида биринчи почта маркамиз муомалага чиқарилди. Бу маркалар Нодирабегимнинг 200 йиллик юбилей тўйига бағишланганди. Нашриётнинг асосий вазифаси Ўзбекистон давлатининг тарихий ёдгорликлари, унинг маданияти, моддий бойликлари, табиатини, ҳайвонот оламини, фан-техника борасида эришган ютуқларини почта маркалари воситасида дунёга танитишдир. Бугунга қадар жами 106 нусхада почта маркалари сотувга чиқарилди.

— Айни кунларда қанақа маркалар ишлаб чиқилмоқда?

— Ўзбекистон табиати ўсимликлари ва ҳайвонот оламига, Ўзбекистон самолётсозлигига, халқ оғзаки ижодига ҳамда «Ўзбек халқ эртаклари», ҳайвонот боғига оид маркалар тўпламини нашр этяпмиз. 1995 йилда эса «Буюк ипак йўли» деб аталган маркаларни муомалага чиқардик. Уларда Бухоро, Хива, Самарқанд, Шаҳрисабздаги тарихий ёдгорликлар акс эттирилганди. Шунингдек, Хожа Баҳоуддин Нақшбанднинг 625 йиллигига ҳам купонли марка чоп этдик. Президент кубоги учун теннис бўйича ўтказилган мусобақалар муносабати билан почта маркаси ва блоки ҳамда Буюк Ғалабанинг 50 йиллигига атаб почта блокини муомалага чиқардик. Темурийлар сулоласига бағишланган қатор почта маркаларини, шунингдек, Мирзо Улуғбекнинг 600 йиллик юбилейига 4 та почта маркаси ва блокини нашр қилдик. Амир Темур ҳайкали очилиши муносабати билан ҳам марка тайёрланди.

— 1996 йил режалари хусусида ҳам гапириб берсангиз?

— 1996 йилда мустақил республикамиз 5 ёшга тўлади, шу санага атаб почта блокини чоп этиш, шунингдек, улуғ бобомиз Амир Темурнинг 660 йиллигига аталган почта блокини тайёрлаш устида ишлаяпмиз. 1996 йилда Атлантада ўтадиган олимпиадага биз ҳам ўз почта маркаларимиз билан қатнашмоқчимиз. Бу олимпиадага бағишланган маркаларимиз тўплами яқин орада муомалага чиқади. Бундан ташқари, дунёни миллий спорт ўйинларимиз билан таништириш мақсадида еттита почта маркаси ва битта блок чоп этиш ниятидамиз.

Суҳбатдош: Баҳодир ШОИМОВ.

Билиб қўйки, сени Ватан кутади

ИСМИ ЖИСМИГА МОНАНД

1995 йилда Президент стипендианти деган номга сазовор бўлган талабалар орасида Тошкент Шарқшунослик институтининг 5-босқич талабаси ҳақидаги қуйидаги маълумотлар диққатимни тортди:

Дилбар Тожиева — мутахассислиги иқтисодчи. Аълочи, 2 та илмий иши нашр қилинган. Оилали. Инглиз, хитой ва рус тилларида эркин суҳбатлашади. 1994 йилда институт миқёсида ўтказилган «Хитой тили билимдонлари» конкурси ғолиби, 1995 йилда эса Навоий номидаги давлат стипендияси совриндори бўлган. Компьютерда ишлашни билади. Хитой тилидан таржима қилади. Хитой иқтисодиёти бўйича илмий изланишлар олиб бормоқда.

Қаҳрамоним билан танишиш мақсадида институтга бордим. У ерда мени Дилбарнинг отаси — Марказий Осиё халқлари тарихи кафедраси доценти Зайниддин ака Тожиевга рўбарў қилишди. Очиқ чеҳрали, камтар бу киши орқали қаҳрамоним ҳақидаги маълумотларимни бойитмоқчи, унинг ўзига хос хислатлари ҳақида билиб олмоқчи бўлдим.

— Дилбар оилада ёлғиз қиз бўлса-да, баъзиларга ўхшаб инжиқ ва эркатой бўлиб ўсгани йўқ. У ёшлигидан ҳаракатчан, илмга чанқоқлиги туфайли мактабни олтин медаль билан тугатди. Қизимнинг келажагига институт жамоаси катта умид билан қарамоқда. Ўғлим Улуғбек Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети халқаро муносабатлар факультетининг 2-босқич талабаси, инглиз, немис, хитой, турк ва рус тилларини яхши билади. Кичик ўғлим Ойбек эса ўтган йили ўқувчилар ўртасида ўтказилган республика олимпиадасида биринчи ўринни олиб, 15 ёшида институтимиз филология факультетининг араб тили бўлими талабаси бўлиш бахтига мушарраф бўлди. Араб, инглиз ва рус тилларида эркин гаплашади. Дилбар укаларининг бирига ниманидир ўргатса, биридан ниманидир ўрганади.

Исми, жисми ва дили Дилбар қиз билан суҳбатни одатдаги савол билан бошладим:

— Президент стипендианти бўлиш осон бўлмагандир?

— Ҳа, десам ҳам бўлади, йўқ десам ҳам. Ҳа, деганим-ки, мактаб партасидаёқ илм олишни ҳаётининг асоси, деб билган кишигина бунга эришади. Акс ҳолда конкурс эълон қилинган қисқагина фурсатда фанларни фақат аълога ўзлаштиришга, бир неча чет тилини ўрганишга, илмий ишларингни чоп қилдиришга улгуриб бўлмайди. Йўқ, деганимга сабаб, юқоридаги талабларга жавоб бера олсанг ҳеч қандай меҳнату машаққатнинг ҳожати йўқ.

— Хитой ва инглиз тилларини қачон ўргангансиз?

— Онам тарих фанлари номзоди, доцент Мавлуда Тожиева ТошДУ талабаларига дарс берадилар. 9-синфда ўқиётганимда укам Улуғбекни Шарқшунослик факултети қошида очилган хитой тилини ўргатиш пуллик курсига ўқишга беришди. Шу-шу укам Ойбек ҳам, мен ҳам ота-онам бошчилигида кечки курсларга қатнай бошладик.

Оилавий ҳаракат қилганимиз учун бўлса керак, тил ўрганишимиз қийин кечмади, аксинча, қизиқарли бўлди. Айтганча, онам ҳозир инглиз ва араб тилларини пухта биладилар.

— Уйда қайси тилда гаплашардингиз?

— Албатта, она тилимизда-да! Фақат... (Дилбар назокат билан жилмайди.) — Баъзан сирли гапларимиз бўлса, отам тушунмасликлари учун онам билан инглизча гаплашардик.

— Нега айнан хитой тили билан қизиқасиз?

— Олдинига хитой тилини пухтароқ ўрганиш учун ўқиб юрдим. Кейинчалик эса хитой тарихи шунчалар оламшумул воқеаларга бойлиги боис у мени бутунлай ўзига мафтун қилди-қўйди. Бунинг устига хитойлик хотин-қизлар кўп жиҳатлари билан ўзбек аёлларига ўхшаб кетишади, иболи, андишали...

— Хитойда бўлганмисиз?

— Афсуски, йўқ. Лекин энг эзгу орзуим ҳам шу. Отам институтимизга тажриба алмашишга, ўзбек тилини ўрганишга келган америкалик ва англиялик ўқитувчилар ва талабаларни фарзандларимга чет тилларини ўрганишлари осон бўлсин, деган мақсадда 3-4 ой уйимизда яшашларига шароит яратиб берардилар. Бунинг устига институтимиз Хитойнинг Сиан педагогика институти билан ўқув жараёнида бир-бирига ўзаро ёрдамлашиш ҳақида шартнома тузишган. Шу боисдан чет элларда дўстларим кўп. Улар мени ҳар йили ўз Ватанларига таклиф қилишади. Аммо начора... ота-онам қиз болалигимни инобатга олиб, рухсат беришмасди. Турмушга чиққач хоҳлаган давлатингга бораверасан, дейишарди. Мана, янги келинчакман...

— Турмуш ўртоғингиз, қайнона-қайнотангиз қандай қарашади бу ниятингизга?

— Турмуш ўртоғимнинг ҳали бу ҳақдаги фикрларини билмайман. Лекин тўйдан олдин қайнонам Хитойга юборишга сўз берганлар.

— Оилангиз ҳақида икки оғиз...

— Мен ҳеч қачон ота-онамдан ташқари бирон иш қилишга журъат қилмаганман, қилмайман ҳам. Улар илмли кишилар илмнинг қадрига етишади, деб мени шу оилага муносиб кўришди: қайнонам мен ўқиган мактабда директори бўлиб ишлайдилар, турмуш ўртоғим политехника институтини тугатганлар. У билан худди ота-онам каби бир-биримизга меҳрибон, дилдошу-сирдош бўлиб яшасак, дейман.

— Дилбар, келинликнинг лаззати билан бирга қийинчилиги ҳам бор, шундай эмасми?

— Келинлик бутунлай бошқача дунёга кўникиш демакдир. Янги оила ёшлигингда ўйлаганингдан кўра мураккаброқ. Янги одамлар, уларнинг ўз оилавий одати ва анъаналари бор. Онам айтгандек, майда нарсалар билан ота-онангни безовта қилмаслигинг, энг муҳими, гап ташимаслигинг ва оила қонун-қоидаларига кўника олишинг лозим.

— Дилбар, тенгдошларингизда қандай ҳислатларни кўришни хоҳлайсиз?

— Улар ҳам моддий, ҳам маънавий бойликка интилиб яшасалар, дейман.

— Энг яхши кўрган нарсангиз нима?

— Яхши кийинишни яхши кўраман, хушбўй атирлар жону-дилим.

— Шу ўтган вақтда нима ютдингизу, нима ютқаздингиз?

— Баъзи қизларга ўхшаб кино театрга бормадим, маданий ҳордиққа кам вақт сарфладим. Билмадим, бу менинг ютуғиммi, ютқазганимми...

— Дилбар, келажакда халқимизга иқтисодчи сифатида қандай наф келтириш ниятидасиз?

— Мен бозорларимизнинг маданий ва ривожланган бозор бўлишига ҳисса қўшсам, дейман. Ҳар бир тадбиркор маълумотли, маданиятли инсон бўлиши керак. Кичик ва ўрта корхоналарни кўпайтиришимиз лозим. Чет элларда ҳамма нарса инсон учун хизмат қилади: сотувчи харид қиладиган молингизни танлашгаям, зарур бўлса уйингизга элтиб қўйишгаям ёрдам беради. Пулингизга куймайсиз. Биз ҳам бозорларимизни шу даражага кўтаришга эришмоғимиз керак. Ниятингизга етинг.

Саодат МАТЁҚУБ қизи суҳбатлашди,
Муҳаммад АМИН сурати.

Эшитдингизми, ўқидингизми

Шотландиянинг Лох-Несс кўлида афсонавий маҳлуқ пайдо бўлгани ҳақида, унинг баъзи-баъзида ўкириши-ю, кўл сувини чайқатиши ерли аҳолини безовта қилаётгани хусусида дунё матбуоти саҳифаларида бир неча йил давомида бир-биридан қизиқ мақолалар эълон қилинганидан муштарийларимиз ҳам яхши хабардор бўлишса керак. Аввалига жуда катта шов-шувга сабаб бўлган бу воқеа атрофидаги гаплар кейинги йилларда анча тинчиб қолган эди. Бу иш билан шуғулланган дунё олимларининг бир қисми хулоса ҳам қилиб қўяқолишганди: «Кўлда ҳеч қандай маҳлуқ йўқ. Кўл тубида катта миқдордаги газ ёки нефть заҳираси бўлиши мумкин. Ана шу заҳиранинг вақти-вақти билан қўзғалиши натижасида кўл суви чайқалади ва тушунарсиз овоз пайдо бўлади. Илмдан бехабар кишилар эса бу овозни афсонавий маҳлуқнинг ўкиришига қиёслаб ваҳима қилишмоқда».

Айни пайтда яна бир қисм олимлар «билимдон»ларнинг юқоридаги хулосасига қўшилишмади. Франциялик зоолог, доктор Майкл Женнет раҳбарлигида Италия, Франция, Бельгия, Германия, Швеция, Норвегия, АҚШ ва Украиналик бир гуруҳ олимлар қидирув гуруҳини туздилар. Тўғрисини айтганда, Европа ва АҚШлик олимларнинг катта гуруҳи Лох-Нессдаги ғаройиб маҳлуқ ҳақидаги гапларни «афсонадан бошқа нарса эмас» деб турган пайтда уни қидиришга жазм этишнинг ўзи бўлмасди, албатта. Бу ҳақда қидирув гуруҳи ташкилотчиси ва раҳбари М. Женнет шундай ҳикоя қилади.

— Иш бошланишиданоқ маълум эди. Биз картага ўзимизнинг профессионал обрўйимизни тикаётгандик. Ўша пайтларда кўплаб касбдошларимиз очиқдан-очиқ устимиздан кулишганди. Обрўли, илмий журналлардан бири эса бизга киноя билан Лох Нессдаги қидирувларни тўхтатиб, афсонавий Санта-Клаусни қидиришни маслаҳат берганди. Шунга қарамасдан қидириш ишларини тўхтатмадик. Чунки аввал бошданоқ бу ғаройиб маҳлуқнинг борлигига ишончимиз комил эди. Ва ўзимизнинг ҳақлигимизни исботладик.

СЎНГГИ ДИНОЗАВР

Ҳа, Лох Несс кўлида 1989 йилда бошланган қидирув ишлари 1995 йилнинг 22 декабрида ниҳоя топди. Узунлиги 20 метр, шунингдек, оғирлиги ҳам 20 тонна бўлган улкан, ғаройиб маҳлуқ қидирувчилар қўйган тўрга тушди.

Қидирув ишлари бошланган дастлабки 32 ой мобайнида кўлда ғаройиб маҳлуқ пайдо бўлиши ва ҳаракатланиши мумкин бўлган жойларнинг аниқ картаси ишлаб чиқилди. Ва ниҳоят бу номаълум маҳлуқнинг ҳаракат йўналиши аниқлангач, 52 метрлик пўлат тўр тайёрланиб, кўлга туширилди. Тўрга маҳкамланган иккита ҳаво тўлдирилувчи ёстиқ ёрдамида олимлар уни кўтариш ва хоҳлаган жойларига тушириш имконига эга бўлдилар. Лекин олимларнинг биринчи уринишлари чиппакка чиқди. Бир неча ҳафталик кутишдан сўнг тўрга тушган маҳлуқ пўлат симларни худди чириган ипларни узгандек узиб юборди. Олимлар яна қайтадан, қалинроқ пўлат симлардан тўр тайёрлаб туширдилар. Ва ниҳоят Лох Несс афсонасига нуқта қўйилди, ғаройиб маҳлуқ қўлга тушди.

— Қўлга тушганининг илк кунларида тўрдан чиқиб кетишга қанчалик жазавага тушиб уринган бўлишига қарамасдан, у инсонга жуда тез кўникди, — дейди доктор М. Женнет. — Биз уни ҳар куни сувдан уч марта кўтариб нафас олишига имкон бераяпмиз. Шунингдек унга ҳар куни бир тонна атрофида егулик топиб беришимизга тўғри келаяпти. Энг қизиғи, шундай улкан маҳлуқ қисқа кунлар ичида инсон қўлидан овқатланишга кўникди. Бугунги кунда ғоввосларимиз бемалол унинг олдига бориб силаб-сийпаб кўришмоқда. Маҳлуқ эса бундан ажабланаётгани ҳам йўқ.

— Ҳозирча биз ундан текшириш ишлари учун озгина қон ва тери олиш билан кифояланмоқчимиз. Қолганини эса келажак кўрсатади, — дейди доктор М. Женнет. — Тўғри, ҳозирча уни бир нима деб аташ қийин. Лекин юрагим сезиб турибдики, биз ер юзидаги энг сўнгги динозаврни тутишга муваффақ бўлдик.

ФАРЗАНД УВОЛИ ТУТМАСИН

Ҳурматли таҳририят! Саодат Матёқуб қизининг болалар уйидан ёзилган «Меҳрга ташна кўзлар» мақоласи кўзларимга ёш олдириб, қўлларимга қалам тутқазди. Зора, бу мақолани ўқиган тошюраклар ҳам эриб кетса. Эндигина фарзандини ташлаб кетиш ниятида бўлган инсон қиёфасидаги тошбағир юраклар остонада тўхтаб, уйга толса. Мен ўзим оддийгина даволовчиман, холос. Ҳузуримга қанчадан-қанча одамлар: «Опажон ёрдам беринг, фарзанд кўрайлик», — деб йиғлаб келишади. Ана шуларнинг аҳволини кўрганда: «Эй парвардигор, болалар уйидаги ота-она меҳрига зор бўлган гўдакларни шуларга бермайсанми», — деб илтижо қиламан.

Бу мақола мени битта танишимнинг тақдири ҳақида ёзишга мажбур этди: тақдир тақозоси билан у қиз анча кеч турмуш қурди. Турмуш қургандаям ким билан денг, оилали, фарзандли кишига иккинчи хотин бўлиб тегди. Ўзига қолса-ку, бунга ўла қолса рози бўлмас эди. Аммо ота-оналари куёв тарафнинг катта ваъдаларига ишонишди шекилли, қизларини шу кишига узатиб қўяқолишди. Куёвнинг биринчи хотини эрининг уйланишига асло қаршилик кўрсатмаган бўлиб, фақат мол-дунё, пул билан таъминлаб туриш шартини қўйган, холос. Шундай қилиб, келин-куёв янги оилада бахт таъмини тотиб яшай бошлашди. Бу орада туғилган ўғил уларнинг бир қувончига минг қувонч қўшди. Келин эса топган-тутганини эри билан кундошининг қўлига тутқазар, ўзи эса тинч-тотув яшаётганидан хурсанд эди. Вақти келиб, унинг мол-дунёси сарфланиб бўлгач, кутилмаганда биринчи хотин эрини ўз уйига олиб кетди. Куёвтўра бўлса бир қизнинг бахтини ўғирлаганидан изтиробга ҳам тушмади. Ҳаттоки кўзмунчоқдек кўзлари тўла ёш билан мўлтиллаб: «Дада, дадажон», — деб йиғлаган боласини ҳам чирқиллатиб ташлаб кетаверди. Шўрпешона келин эса тақдирни қарғаб, ўғилчаси билан яна ёлғиз қолди. Етимлар сони эса яна биттага кўпайди. Хўш, шу ўринда бир савол туғилади: бир қиз умрининг завол бўлишига, бир норасиданинг ота меҳрига ташна дили умрбод ўксик бўлишига ким айбдор? Мол-дунёга уч хотин билан бир қиз ҳаётини ўйинчоқ деб билган эр эмасми?

Халқимиз ҳамиша ўз ўғлонларининг мардлиги билан фахрланган, лекин ўз боласидан воз кечиб кетган баъзи эркаклар, эр деган номга лойиқми? Вақт ўтиб, шу отанинг ўзи фарзанди янглиғ хор бўлиб, унинг меҳрига зор бўлмасмикан?

Ҳурматли таҳририят! Ота-она номига нолойиқ кишилар ҳақида аниқ манзили билан кўпроқ мақолалар бериб борсангизлар. Шояд улар ўз хатоларини англаб етсалар.

Муҳаббат АМАТОВА,
Тошкент шаҳри,
Ҳамза тумани.

АКС САДО

ТЎҒРИ ЙЎЛДАН АДАШМАЙЛИК

Мен «Туркистон» рўзномасининг 37-сонида «Турмуш чорраҳалари» рукни остида берилган Зайниддин Рихсиев қаламига мансуб «Аросат кўчаси» мақоласини катта қизиқиш билан ўқиб чиқдим ва унга ўз фикр-мулоҳазаларимни билдирмоқчиман. Аввалambор Мирхолиқни вояга етказган ота-онанинг орзу-умидлари поймол бўлган экан, бунга ўзлари сабабчи, чунки қуш уясида кўрганини қилади. Мирхолиқ бевага раҳми келиб ёки меҳри қўзибми унга кўнгил қўйган экан, уни ота-онасидан, эл-юртидан пинҳона эмас, аксинча ошкора қилиши ва Нигорани ростмана бахтли қилмоғи лозим эди. Оталик меҳрини эса ўз жигарбандларига, яъни болаларига кўрсатмоғи даркор эди, келажакда улар ҳам Мирхолиқдан ибрат олмайди, деб ким кафолат беролади.

Моҳира эса ёшидан қатъий назар тўйигача ўз турмуш ўртоғини обдон билиши, сўраб-суриштириши керак эди. Ҳа, ҳар қандай жамиятда ҳам оила муқаддас ва ҳозирги жамиятда ҳам ўз ифодасини топмоқда. Албатта Мирхолиқ билан Моҳира ярашишадими, йўқми буни Моҳирагина ҳал қилиши керак. Ҳеч қайси жамиятда кўпхотинлик яхшиликка олиб келган эмас. Бу оналар юрагида битмас-туганмас қора доғ бўлиб қолади, буни ҳар бир онгли инсон англаши керак.

Камол РАҲМОНОВ,
Самарқанд туман,
Пулмуғоб қишлоғи.

Бизнинг мусоҳаба

«МУҲАММАДУН РАСУЛЛУЛЛОҲ»

Ўзбекистон ойнаи жаҳони орқали икки йилдан буён Муборак Рамазон кунлари Миср Араб Республикаси киностудиясининг маҳсулоти бўлмиш кўп қисмли «Муҳаммадун Расуллуллоҳ» фильми намойиш этилмоқда. Тан олиш керакки, бу тарихий-маърифий асарнинг намойиши халқимиз ҳаётида унутилмас ҳодисалардан бири бўлади.

Қуйида Миср Араб Республикасининг Ўзбекистондаги элчихонаси ахборот шўъбаси хизмати бўлимининг раиси ва маслаҳатчиси жаноб Муҳаммад Магди ДАЙФ билан жамоатчи мухбиримизнинг мазкур фильм ва исломга доир бошқа масалалар хусусидаги суҳбатини ўқийсиз.

— Муҳтарам Магди жаноблари, телетомошабинлар, айниқса, тақводорлар Миср Араб Республикаси элчихонаси ахборот шўъбаси хизмати бўлимининг туҳфаси бўлмиш «Муҳаммадун Расуллуллоҳ» фильмини зўр қизиқиш билан кўрмоқдалар. Айтинг-чи, фильм неча қисмдан таркиб топган?

— Аввало киностудиямиз маҳсулотига Ўзбекистон фуқароларининг қизиқишидан ғоят мамнунмиз. Фильм асосан беш фасл (ҳар бир фасл ўттиз қисмдан) — 150 қисмдан иборат. У муқаддас ислом динининг пайдо бўлиши, шаклланиши ва тарқалиши ҳақидадир. Биз томошабинларнинг ҳоҳиш ва таклифларига таяниб, Ўзбекистон ойнаи жаҳони ижодий жамоаси билан фильмнинг барча қисмларини тўлиқ намойиш қилишни лозим топдик.

— Миср Араб Республикаси киностудияларида фақат диний мавзуда фильмлар яратиладими ёки...

— Бизда диний, шу билан бир қаторда дунёвий мавзуларга ҳам мурожаат этилади. Агар сиз кейинги йилларда Ўзбекистон ойнаи жаҳонида намойиш этиллаётган бизнинг фильмларимизни кузатаётган бўлсангиз, уларда мавзулар нечоғлик хилма-хиллигига ишонч ҳосил қиласиз.

— Маълумки, Араб мамлакатларини битта адабий тил бир-бирига боғлайди. Шунга қарамасдан ҳар бир

ўлканинг ўз лаҳжаси бор. Жумладан, Миср Араб давлатида мисрий шева ҳукмрон. Фильмларингизда ҳам асосан мисрий шева устунлик қилади. Қандай мақсадда «Муҳаммадун Расуллуллоҳ» ягона адабий тилда томошабинларга тақдим этилди.

— Аввало, шуни таъкидлашим керакки, фильм мавзуси барча араблар учун бирдай яқиндир. Қолаверса, Қуръони Карим адабий тилда иншо этилган. Қуръон тили эса бутун дунё мусулмонлари учун умумий тил ҳисобланади.

— Фильмни томоша қилиш жараёнида ҳақиқий Каъбатуллоҳ эмас, балки унинг макети суратга олинганлигини сездик, нима Каъбатуллоҳнинг ўзида суратга олиш имкони йўқ эдими?

— Саволингиз ўринли. Аммо шуни назарга тутиш керакки, фильм узоқ ўтмиш ҳақидадир. У вақтларда Каъбатуллоҳ, Замзам чашмаси, қатор муқаддас бинолар ҳозиргидек муҳташам ва обод бўлмаган. Шуни ҳам айтишим лозимки, йил давомида Каъбатуллоҳ ва бошқа муқаддас жойларда кинотасвирчиларининг иш олиб боришлари анча қийин. Чунки бу жойлардан кечаю-кундуз миллионлаб зиёратчиларнинг қадами узилмайди.

— Ислом дини ғоят инсонпарвар диндир. Ҳадислар ва диний аҳкомлар оғушида ҳар бир мусулмон ўзини озод ва эркин ҳис этади. Аммо «Ислом фундаментализми» ҳодисаси бу эътиқод ва ишонч қалъасига баъзан раҳна солмоқчи бўлади...

— Ислом дини инсонда одамийликни шакллантиради. Табиатан у тазйиқ ва зўравонликка қаршидир. Фундаменталистлар тазйиқ ва хунрезликлар орқали ўз мақсадларига эришмоқчи бўладилар. Ҳар бир жамият ва шахс ўз йўлини танлашда эркин бўлмоғи лозим. Мана шу эркинлик маъмур ва фаровон ҳаётга олиб боради.

— Яъни, сиз демоқчисизки:

Исломда йўқдир заррача нуқсон,
Нуқсон ўзимизда, аҳли мусулмон?

— Худди шундай. Ўзбекистонда бўлгани каби Миср Араб Республикасида ҳам бундай қарашлар бирдай қораланади.

— Сизнингча истиқлолдан сўнг Ўзбекистонда дин соҳасида қандай ўзгаришлар бўлди?

— Маълумки, Ўзбекистоннинг янги Конституцияси динлар ва тақводорлар эркинлигини ҳам таъминлаган. Янги масжидлар бунёд этиляпти, мадрасалар таъмирланаяпти, диний маросимлар ва уламолар юбилейлари тантанали равишда ўтмоқда. Жумладан, ўтган йили Баҳоуддин Нақшбанд ҳазратларининг юбилейи ғоят гўзал ўтди. Унда республика раҳбарияти вакиллари ва хориждан кўп меҳмонлар иштирок этишди. Айниқса, Тошкентда халқаро Ислом тадқиқоти институтининг таъсис этилиши қувонарли ҳол. Ҳар йили минглаб мусулмонлар Маккаи мукаррама ва Мадинаи мунавварани зиёрат қилиш имконига эгалар.

Ўзбекистон ҳуқуқий ва демократик йўлдан бормоқда. Дунё ҳамжамиятида унинг обрў эътибори тобора ошмоқда. Бугун Ўзбекистоннинг салоҳияти ва иқтидори бутун жаҳонда эътироф этилмоқда.

— Ўзбекистон ва Миср Араб Республикалари маданий алоқаларини мустаҳкамлаш йўлида яна қандай тадбирлар кўзда тутилган?

— Бу ҳақда тўлқинланиб, узоқ гапиришим мумкин. Араб тилини ўрганувчилар учун элчихонамизнинг фан маркази эшиклари кенг очиб қўйилган. Шунингдек, марказ ташаббуси билан турли кўргазмалар ташкил қилиниб, қизиқарли суҳбатлар ва учрашувлар ўтказиб турилади.

Миср Араб республикасида бу серқуёш заминда дунёга келган машҳур диний алломалар Имом ал-Бухорий, Ат-Термизий, Ал-Хоразмий ва Баҳоуддин Нақшбанд ҳазратларига эътибор каттадир. Уларнинг ҳаёти ва ижодиёти мактаб дарсликларига киритилган. Икки мамлакат фан ва маданият вакиллари доимо алоқадалар, борди-келдилар кун сайин кўпаймоқда. Иншооллоҳ, бундан кейин ҳам маданий ва иқтисодий алоқаларимиз янада ривожланиб боргай!

Суҳбатдош: Абдулло СУБҲОН.

Қор.
Оппоқ қор.
Қиш ўчоғи тор.
Айри тушар баъзан
қадамлар.
Ҳар асно —
ҳоҳ қишдир,
ҳоҳ баҳор,
Бир-бирин суяйди
одамлар...

Муҳаммад ЗАЙНИДДИН

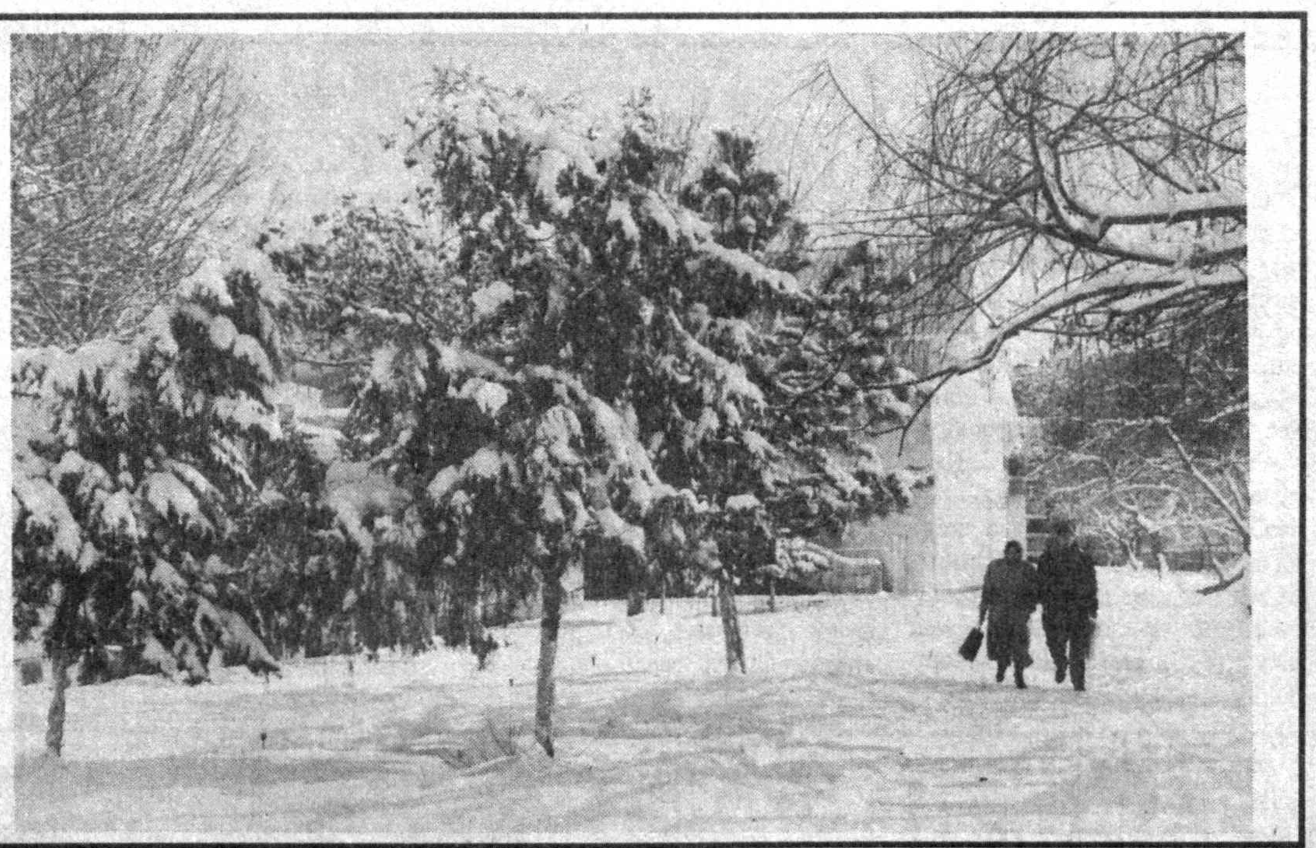

«Офарин-96»

ЎЗ БАҲОСИНИ ОЛДИ

Тошкентдаги «Туркистон» саройида тўрт кун давом этган «Офарин-96» фестивали ўзбек эстрадасининг истиқболи ёрқин эканлигини яна бир карра кўрсатиб берди. Бу катта санъат байрамида ўзбек эстрадасининг юлдузлари билан бир қаторда ёш қўшиқчилар ҳам иштирок этиб, ўз маҳоратларини намойиш этишди.

Саҳнада кечган ғоятда қизиқарли ва кескин беллашувлар сўнггида ҳакамлар ҳайъати фестивал ғолибларини мусиқа шинавандларига таништирди. Қўшиқчилар учун бериладиган олий мукофот «Гран-при» («Олтин офарин») Уктам Ҳакимовга насиб этди. Фарҳод Иброҳимов биринчи, Отабек Мадраҳимов иккинчи, Шавкат Тошматов ва Зиёда Фозиловалар эса учинчи мукофот соҳиблари бўлишди. Гуруҳлар ўртасида «Хўжа» жамоаси биринчи, «Ориент» ва «Се-Бону» дасталари иккинчи, «Манзур» гуруҳи, «Ором» ва «АВЖ» жамоалари учинчи мукофотни қўлга киритишди. Шунингдек, энг яхши мусиқа ва сўз муаллифлари ҳам муносиб тақдирландилар.

Биз ҳакамлар ҳайъати аъзоси, таниқли шоир Муҳаммад Юсуфнинг фестивал хусусидаги фикр ва мулоҳазалари билан қизиқдик.

— Фестиваль жуда жонли, кўтаринки руҳда ўтди. Ҳар бир ижрочи иқтидорига яраша ўз баҳосини олди ҳам. Улар орасида умидли қўшиқчилар кўплигидан қувондим. Айни пайтда кўнглим тўлмаган ўринлар ҳам бўлди. Ижрочиларнинг кўпчилигида Ғарб оҳангларига майл кучли экан. Яна бир томони ёш қўшиқчиларимиз ўз она тилини яхши билмайдилар. Бу қусур уларнинг талаффузларида яққол сезилиб турди. Аммо миллийликдан узоқ бўлган қўшиқлар нозик таъб халқимиз кўнглидан жой олармикин? Билмадим. Энг ачинарли жойи шундай катта фестивалда (агар халқ қўшиқларини айтмасак) пичоққа илинадиган 3-4 тагина яхши шеър айтилди, холос. Албатта бу камчиликлар келгусида инобатта олинса керак.

Гарчи, учинчи мукофот соҳиблари бўлишсада менга «Ором» чинозлик йигитларнинг қўшиқлари ёқди. Албатта, пойтахтдан нарида ижод қилиш учун шароит ҳам ўзига яраша. Лекин бу гуруҳ дастурида ўзига хос топқирлик, ўйноқилик бор.

Ҳар қандай яхши асар баҳсу мунозараларда сайқал топади. Шу маънода «Офарин-96» эстрада қўшиқлари фестивали ташкилотчиларига офарин, десак арзийди.

С.РАУФ.

КЎК ЧОЙ ҲЎПЛАНГ, КУЧ ТЎПЛАНГ

Умрингиз узоқ бўлади, демоқда япон олимлари

Сайёрамизда узоқ умр кўрадиган халқ сифатида японлар тан олинган. Уларда эркаклар ўртача 76, аёллар эса 82 йил умр кўради. Эътибор қилинг, бу рақамлар халқнинг бор-йўғи ўртача ёшини кўрсатаяпти, холос. Ҳайратланарли томони шундаки, японлар ҳар хил касалликларга, жумладан, юрак санчиши ва ракка бошқаларга нисабатан кам чалинади.

Бу борада японлар эришган ютуқларнинг бош омили ҳаммага аён: соғлиқни сақлаш соҳасида олиб борилаётган кўламли ишлар, тоза ҳаво, кундалик бадан тарбияга эътибор, витаминларга бой турли хил озиқ-овқатнинг кўплиги ва мева-чева, сабзавот маҳсулотларига одамлардаги алоҳида муносабат. Энг қизиғи, японлар биздан-да ўтадиган чойхўр халқ экан. Аммо улар нуқул кўк чой ичишади. Ичгандаям 9-10 пиёладан камига қаноат қилмайдилар.

Яқинда Сайтам рак касалликларини текшириш маркази эълон қилган узоқ йиллик кузатувлар натижаси оламшумул шов-шувларга сабаб бўлди. Гап бу ерда ўн йил мобайнида марказнинг доимий кузатуви остида бўлган 9 мингдан зиёд кишидаги ўзгаришлар хусусида бормоқда. Марказнинг хулосасига кўра, ҳар куни ўн пиёладан кўпроқ кўк чой ичадиганлар кунига 3-4 пиёла кўк чой ичадиганларга қараганда беш-етти йил узоқ умр кўришаркан. Шунингдек, кўк чойни кўп истеъмол қилувчилар бошқаларга нисбатан рак касаллигига 25-30 фоиз кам чалиниши аниқланди. Бу ҳодиса Япония тиббиёт маркази томонидан ҳам тасдиқланди.

— Гарчи кўк чой ракни даволовчи дорилар ўрнини босолмаса-да, шу дарднинг олдини олишда, инсон саломатлигини мустаҳкамлаш ва уни узоқ умр кўришида муҳим восита эканлиги шубҳасиз, — дейди олимлар.

Газета саҳифаланаётганда:

АКА-УКА БОТИРЛАР

ОҚДАРЁЛИК икки ака-укалар ўзаро бирлашдилару, аммо тузиб кетдилар. Негаки уларни ёмон ният бирлаштирганди. Шу боис Неъмат ва Шуҳрат Жалиловлар билан Анвар ва Олим Эгамқуловлар ўртасидаги жанжал яхшилик билан тугамади. Оғир жароҳат олган Олим касалхонага етмай, йўлда ёруғ дунёдан кўз юмди.

БОЖХОНАЧИНИНГ «БОЖИ»

САМАРҚАНД вилоят божхона бошқармаси катта инспектори бир «катта иш»га қўл урдию, қўлга олинди. Шаҳарнинг Маҳмудов кўчасида яшовчи 33 ёшли бу «учар» давлат ҳисобига эмас, балки ўз чўнтаги учун «бож» олаётганди. Фуқаро В. Дудниковадан ундирган 2 минг 800 АҚШ долларини ҳамёнга урaётганда тумшуғидан илинди.

Нафсим менинг балодир... деб шуни айтсалар керак-да.

Шуҳрат РЎЗИЕВ, ИИВ Матбуот маркази ходими, милиция катта лейтенанти.

КЕЛГУСИ СОНДА:

● Яратиш ишқи

● Қалб жавоҳирлари

Футбол — миллионлар севган ўйин

ҚИЗИҚАРЛИ УЧРАШУВЛАР

Суҳбатдошимни яна саволга тутаман:

— Сиз теннис билан бир вақтда ҳам стол тенниси, ҳам футбол ўйнаган экансиз. Футболда «Спартак» командасида биринчи ўйнаган учрашувингизни эслай оласизми?

— Бўлмасам-чи, кечагидек эсимда. Аввал спартакчиларнинг ўринбосарлар (дублёрлар) таркибида уч ўйинда иштирок этдим, кейин мени асосий таркиб ўйинчилари рўйхатига киритишди. «Спартак» — ЦДКА учрашувида биз қуйидаги ўйинчилар майдонга тушган эдик: Акимов, Виктор Соколов, Василий Соколов, Тучков, Малинин, Алексей Соколов, Смислов , Степанов, Озеров, Геазков, Корнилов. Афсуски, ушбу учрашувда омадимиз келмади, биз 1:3 ҳисобида мағлубиятга учрадик. Мағлубият аламини бир неча ўйиндан сўнг Калинин спартакчилари билан бўлган учрашувда олдик, биз 8:1 ҳисобида зафар қучдик, саккиз тўпдан еттитасини дарвозага киритиш менга насиб этди.

* * *

Орадан бир неча йил ўтгач Москвадан қуйидаги мазмундаги шошилинчномани келтириб беришди: «Тошкент. Ўзбекистон телевидениеси, спорт кўрсатувлари Бош таҳририяти Имомхўжаевга.

Муҳтарам Ахбор Рустамович, барча шарҳловчи ҳамкасблар номидан Сизнинг 50 ёшлик юбилейингиз ҳамда микрофон ёнида хизмат қилаётганингизнинг 25 йиллиги билан чин дилдан табриклаймиз.

Сизга ва оилангизга бахт-саодат, «Пахтакор»га янги ғалабалар тилаймиз. Сиз олиб бораётган репортажларнинг бундан ҳам ёқимли ва мазмунли бўлишига тилакдошмиз.

Иваницкий, Озеров, Семенов, Масламенко, Перетурин».

* * *

Бир куни Ўзбекистон жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раисининг муовини Тельман Холдоров ўз ҳузурига чақирди, у икки кундан сўнг мамлакат чемпионатида иштирок этувчи Хоразм вилоятининг «Наримоновчи» ҳамда «Хива» командалари ўртасида муҳим учрашув бўлиши ва ана шу бўлажак ўйин атрофида турли хил олди-қочди гаплар бўлаётганлиги (нима бўлса ҳам ғолиб чиқиш, ҳакамларни йўлдан уриш, ғалаба учун ҳеч нарсадан қайтмаслик ва ҳоказо) ҳақида сўзлаб берди. У шу бугуноқ Урганчга учиб кетишимни, бу ҳақда иккала команда вакиллари зинҳор хабардор бўлмаслигини, ёрдамчи ҳакамларни ҳам ҳеч ким сезмаслигини, биз ўйин бошланишига бир соат қолгандагина стадионда тусатдан пайдо бўлишимиз кераклигини тайинлади.

Хонадан чиқиб спорт қўмитанинг футбол бўлимидан Урганчга ҳакам дўстларим Валерий Макагенов ва Булат Галеевларга сим қоқдим. Бугун учиб боришим ва бу ҳақда ҳеч ким билмаслиги ҳақида келишиб олдик, кечқурун уларнинг иккаласи мени аэропортда кутиб олишди, у ердан Валерийнинг уйига жўнадик.

Эртасига иккала команда вакиллари бир-бирларидан бекинган ҳолда аэропорт, вокзал, автобекатларда туриб учрашувни ўтказиш учун келадиган ҳакамларни кутишарди, ҳар эҳтимолга қарши барча меҳмонхоналарга телефон қилиниб туриларди. Ҳакамлардан эса дарак йўқ, Тошкент билан телефон орқали боғланадилар, у ердан эса хавотир олманглар ҳакамлар бўлади қабилида жавоб оладилар. Кутиш ўйин куни ҳам давом этади, лекин у ҳеч қандай натижа бермайди.

Келишиб олинганидек, ўйиндан олдин — унга бир соат қолганида Боғот туманидаги Наримонов номли жамоа хўжалиги стадионига кириб бордик. Ҳеч ким билан учрашмасдан, тезда майдонни текшириб чиқдик, қайдномани тўлдирдик, чигал ёзди машқларини бажардик.

Футбол ишқибозлари билан тўлиб тошган стадионда (унга вилоятнинг деярли барча туманларидан мухлислар етиб келишганди) икки қўшни командалар баҳслашуви бошланди. Учрашувни бошидан охиригача ҳужумкорлик руҳида ўтказган «Хива» командаси аъзолари майдон эгалари дарвозасига учта жавобсиз тўп киритишди. Ўйин якунланган ҳамон машинага ўтириб Булатнинг уйига жўнадик, у ерда дам олиб бўлгач, шерикларим мени аэропорттача кузатиб қўйишди.

Тошкентга келгач Тельман акага учрашиб, сафар ҳақида батафсил маълумот бердим.

* * *

Тошкентлик футбол ҳакамларидан Б. Белозеров, С. Эшмухамедов ва мен навбатдаги учрашувни ўтказиш учун Тожикистон пойтахтига борадиган бўлдик. Аэропортда бизни кутиб олувчилар орасида республика футбол федерациясининг раиси, чегарачилар ҳаёти ҳақида кўплаб китоблар ёзган истеъдодли ёзувчи М. Левин ҳам бор эди. У Белозеровнинг яқин дўсти экан, тамадди қилиб бўлгач, бизни уйига таклиф этди. Душанбе марказидаги шинамгина бинонинг учинчи қаватига кўтариламиз.

Икки хонали оддий уй, бу ерда Левин рафиқаси билан яшар экан, ўғил-қизлари оилали бўлиб чиқиб кетишган. Хона шипигача тегиб турадиган китоб жовонлари лиқ тўла, атрофда жаҳон мамлакатларидаги энг буюк шоир ва ёзувчиларнинг портретлари осиғлиқ турибди, столлар устида чегарачилар совға қилган турли-туман мукофотлар.

Суҳбатимиз асосан адабиёт ва санъат, чегарачилар ҳаёти ва шубҳасиз футбол ҳақида борарди. Шунда уй эгаси Белозеровга мурожаат қилиб қолди:

— Борис, Сен билан дўст бўлганимизга анча йиллар бўлди, тўғрими?

У саволига жавоб олгач, суҳбатни давом эттирди:

— Ундай бўлса айт-чи, бугунги ўйинда ҳисоб 5:0 бўладими, йўқми?

— У нима деганинг, мен сенга ҳеч қандай кафолат беролмайман. Футбол — бу ўйин дегани, ўйналаринг.

— Мен бир олдингдан ўтиб қўяй дегандим, бўлмаса ўзингдан кўр.

У шундай дедию, балконга чиқиб кетди, балкон эшиги очиқ қолди. Бирдан у ердан катталиги салкам эшшакдай келадиган ит чиқиб келса бўладими? Уччаламиз турган жойимизда қотиб қолдик, тилимиз калимага келмайди, менимча нафас олиш ҳам тўхтаб қолгандай бўлди. Бу вақтда Борис креслода ўтириб янги китобларни кўздан кечирар, Салим китоб жавонидан журнал олиб уни варақлар, мен эса диванда оилавий альбом расмларини томоша қилардим. Ит эса қанчалик ваҳимали бўлмасин, ниҳоятда озода ва чиройли эди, у аста-секин юриб навбат-навбати билан ҳар биримизнинг ёнимизга келиб оёғимиздан бошимизгача ҳидлаб чиқди. Биз эса қотиб турганимиздан ташқари бир-биримиз билан сўзлашишга ҳам қўрқардик, ит ҳидлашини якунлагач гилам ўртасига бориб ўтириб бизни яна кузата бошлади.

Жилмайиб кириб келган Левин бўлса, бизларга кўзини қисиб қўйиб дўстига ўгирилади: «Борис, демак келишдикми, бугун 5:0 бўладими?» дейди. Ранглари оқариб кеттан Белозеров бўлса «Ҳазил ҳам шундай даҳшатли бўладими? Бу аҳволда бизнинг эсимизни чиқариб юборасан-ку! Энди таклиф қилсанг уйингта келмайман» дейди.

Ёзувчи бу бир ҳазил эканлигини, чегарадан янги келтирилган ит билан бизни таништириш нияти пайдо бўлганлигини сўзлаб берди. Ниҳоятда ақлли бу ит 16 марта чегарани бузмоқчи бўлган кимсаларни ушлаб берган. Нафақа ёшига етгандан сўнг уни чегарачилар ёзувчига совға қилишган экан.

У ҳар куни эрталаб соат бешда уй эгаларини уйғотади, бордию улар уйғонмай қолишса аста-секинлик билан кўрпани тишлаб уни пастга торта бошлайди. Эрталаб ва кечқурун оила бошлиғи билан кўчада сайр қилади, ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам ўтказиладиган сайр бир соат давом этади. Ёзувчи бу ажойиб ит ҳақида фахр билан сўзлайди.

Левин суҳбат давомида чегарачи итлар ҳақида ёзган янги китобидан учтасини олиб ҳар биримизга дастхатларини тушириб совға қилди. У суҳбатни давом эттиради. Биласизларми, унинг бир камчилиги бор, уйга кирган кишиларни ташқарига чиқармайди. Бу сўзларнинг қанчалик ҳақ эканлигини хонадан чиқаётганимизда ҳақиқатан ҳам англаб етдик, Левин уни бўйнидан маҳкам қучиб ушлаб турар, биз эса қўрқа-писа хонадан чиқардик, у тишларини ғижирлатиб бизга ташланмоқчи бўлиб турарди.

Кўчага чиқиб олгандан кейингина енгил нафас олабошладик, кечқурун стадионда ўтказилган «Помир» — «Нистру» учрашуви эса 0:1 ҳисобида якунланди.

Ахбор ИМОМХЎЖАЕВ.
(Давоми бор).

(Давоми. Боши ўтган сонларда)

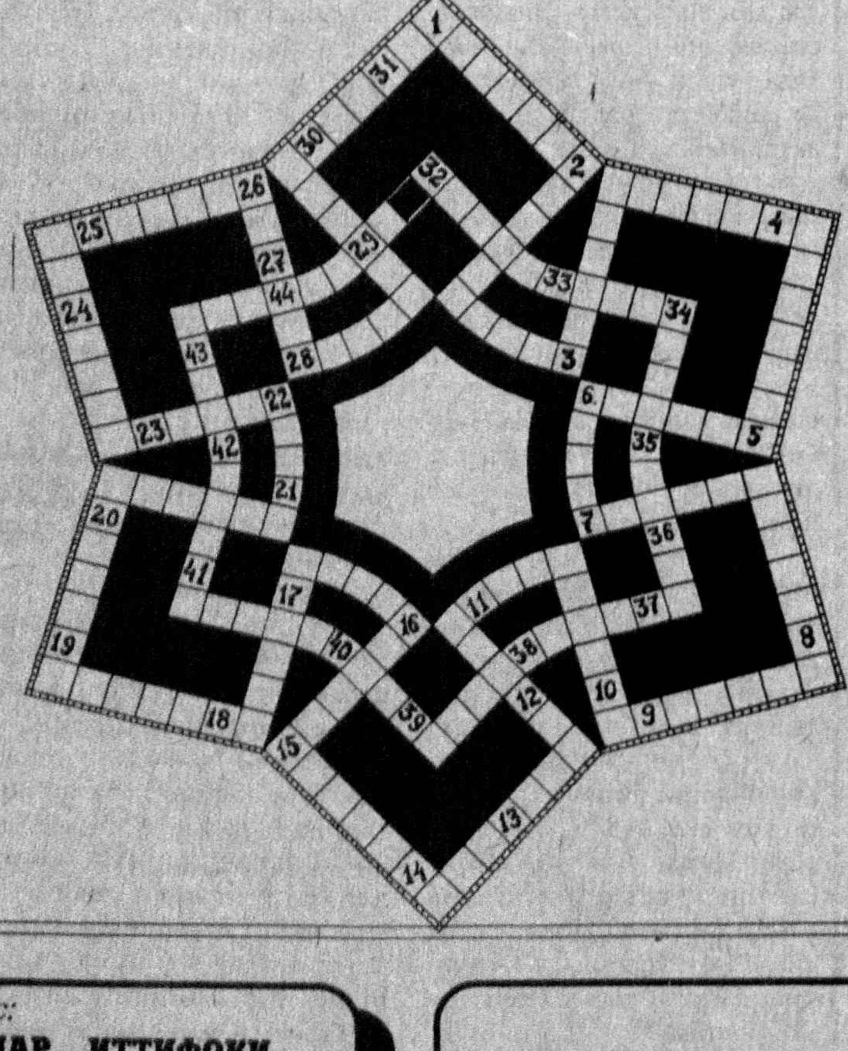

БОШҚОТИРМА

1. Венесуэладаги пул бирлиги. 2. Тижорат ишидаги муҳим шарт. 3. Карвон аҳлига мўлжаланган ҳар томонлама қулай бино. 4. Хашакбоп экин. 5. Кончилар шаҳри. 6. Қашқадарёдаги фирма. 7. Атирлари оламга машҳур мамлакат. 8. Китоб чиқарувчи корхона. 9. Ёпиқ бозор. 10 Амалий санъатга алоқадор фирма. 11. Савдо қатори. 12. Туркиянинг пойтахти. 13. Атир-упалар дўконининг сотувчиси. 14. Кулолчилиги билан машҳур туман. 15. Қандолатчилик маҳсулоти. 16. Ўлчов асбоби. 17. Минг дардга даво ўсимлик. 18. Бозорнинг тунги «хўжайини». 19. Кийимнинг бошқа бир номи. 20. Тижоратчилар газетаси. 21. Фойданинг керагидан ортиғи. 22. Тошкентдаги балиқ ва балиқ маҳсулотлари билан савдо қилувчи фирма-магазин. 23. Икки-уч яшар буқа. 24. Манзарали дарахт. 25. Хусусийлаштирилган мулкдан тегишли улуш олиш ҳуқуқини берувчи қимматли қоғоз. 26. Денов ароқ заводидан чиқадиган ўткир, спиртли ичимлик. 27. Саноқ сон. 28. Савдогарнинг бошқа шаҳарларда юриб иш юритувчи ёрдамчиси. 29. Тўқимачилик маҳсулоти. 30. Уй жиҳози. 31. Толаси учун экиладиган ўсимлик. 32. Товарнинг идиши билан биргаликдаги оғирлиги. 33. Эркак кишининг исми. 34...дан денгиз бўлади. 35. Дурадгорлик асбоби. 36. Пулга тегишли ибора. 37. Пушаймон. 38. Шиша идиш. 39. Енгил машина маркаси. 40. Исбот талаб этилмайдиган ҳақиқат. 41. Ўта содда одам. 42. Япониянинг пул бирлиги. 43. Қовун нави. 44. Пул тўлашнинг усули.

Рустам ШАРИПОВ тузган

10 январда берилган бошқотирманинг жавоби:

БЎЙИГА: 1. Брутто. 2. Ўзлат. 3. Андоза. 8. Бўри. 9. Эгар. 11. Арча. 14. Тико. 15. Қорасув. 16. Далачой. 22. Хола. 23. Етим. 25. Ошна. 27. Рахш. 29. Олтмиш. 31. Азроил. 33. Бурга.

ЭНИГА: 4. Арканзас. 5. Енот. 6. Алла. 11. Анор. 13. Вақт. 17. Соғинч. 18. Кўркам. 20. Марка. 21. Сафар. 24. Бухоро. 26. Тарнов. 28. Авам. 30. Фахм. 34. Ёқут. 36. Раво. 37. Пингвин.

СОАТ СТРЕЛКАСИ БЎЙИЧА: 7. Люксембург. 10. Ўрдакбурун. 12. Рапида. 19. Орипов. 22. Хоразм. 30. Фрунзе. 32. Холмирзаев. 35. Қизилиштон.

ДИҚҚАТ, ЯНГИЛИК! ЯНГИ ОМОНАТ ТУРИ

Ўзбекистон Республикаси Халқ банки эркин муомаладаги валютада янги омонат турларини таклиф этади.

Валюта омонатлари Ўзбекистон Республикаси фуқаролари томонидан, шунингдек Ўзбекистон ҳудудида доимий равишда истиқомат қилувчи чет эл фуқаролари, ҳамда фуқаролик ҳуқуқига эга бўлмаган шахслар томонидан ҳам очилиши мумкин.

«Талаб қилиб олинадиган» омонатларга йилига 2 фоиз, муддати камида 1 йил бўлган «муддатли» омонатларга эса 4 фоиз миқдорида эркин муомаладаги валютада даромад тўланади.

«Талаб қилиб олинадиган» омонатга камида 200 АҚШ долларига, «муддатли» омонат очишингиз учун эса 500 АҚШ долларига тенг миқдорда эркин муомаладаги валюта қўйилса ёки нақд пулсиз ўтказилса кифоя.

Тўлиқ маълумотларни Халқ банкининг исталган муассасасидан, ёки қуйидаги телефонлар орқали олишингиз мумкин:

45-35-41, 33-51-95.

Халқ банки Сизнинг хизматингизда.
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ БАНКИ.

Муассис: ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ
Ҳомий: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир Абдуқодир НИЁЗОВ

ТАҲРИРИЯТ: Қабулхона — 36-56-58; хатлар бўлими — 36-54-65; тижорат бўлими — 33-79-69, 36-58-48; ижодкор ёшлар 36-57-52; котибият — 36-55-96.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 Тошкент Матбуотчилар кўчаси, 32—уй. Нашр кўрсаткичи 64607

Таклиф ва фикр мулоҳазаларингизни кутамиз.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Буюртма Г. —— 070
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41
Ҳажми —— 2 табоқ.
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти ——21.00
1 2 3 4 5 6